

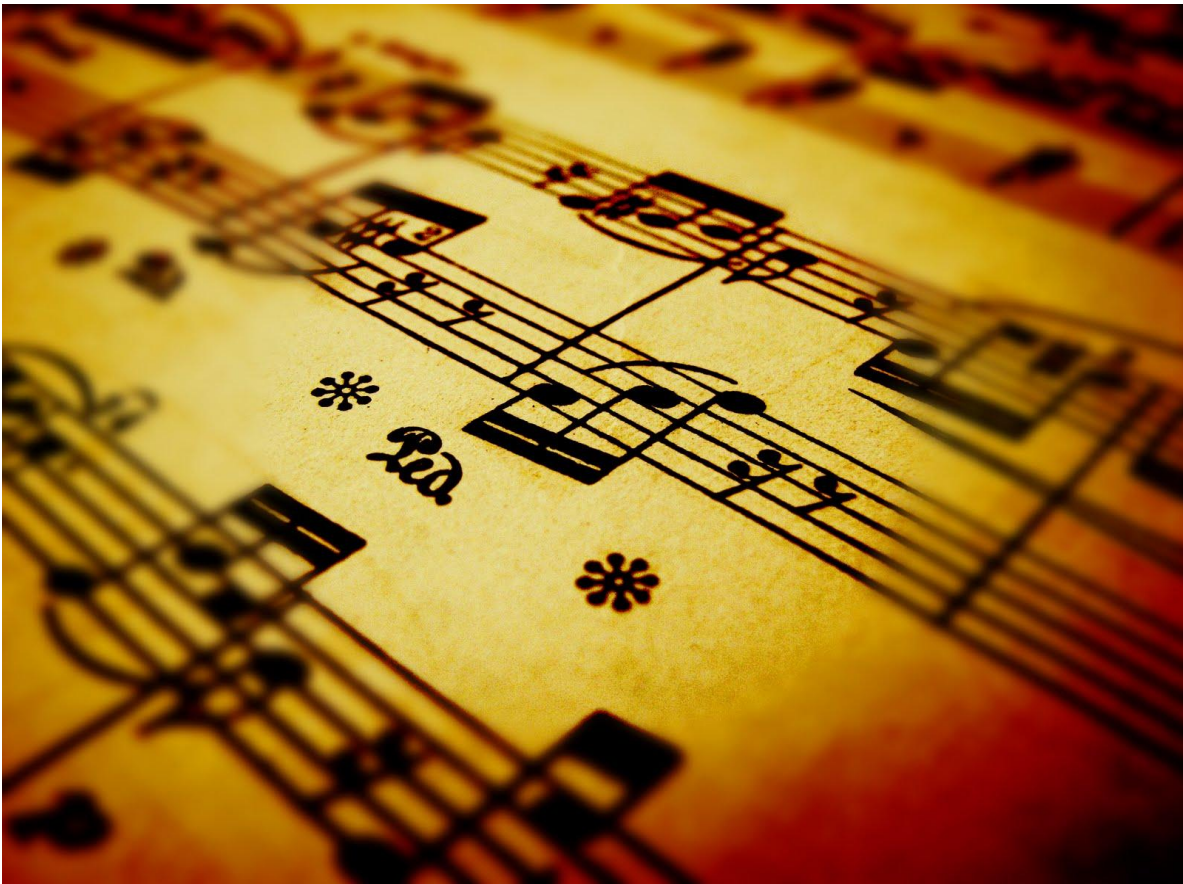
2ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ Α1

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΈΤΟΥΣ 2013-2014

Από το δημοτικό τραγούδι στο hip hop...

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Σύψα Βασιλική (ΠΕ02)

Αμαλιάδα, Ιανουάριος 2014

Περιεχόμενα

➤ ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

« Η ιστορική εξέλιξη της μουσικής στην Ελλάδα ».....σελ. 3-13

ΟΜΑΔΑ «Οι αναλώσιμοι»

➤ ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

« Μουσικά παραδείγματα ».....σελ.14-36

ΟΜΑΔΑ « Το ξύλο»

➤ ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

«Συνέντευξη με καθηγητή παραδοσιακών χορών».....σελ.37-48

ΟΜΑΔΑ «Τα χαλασμένα χερούλια»

➤ ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

«Οι μουσικές προτιμήσεις των νέων σήμερα· Μια έρευνα με ερωτηματολόγια στους μαθητές του 2^{ου} Λυκείου Αμαλιάδας »....σελ. 49-51

ΟΜΑΔΑ «*Power Rangers* »

➤ ΠΗΓΕΣ.....σελ.52

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2^ο ΛΥΚΕΙΟ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ –Α1-ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2013-2014

ΟΜΑΔΑ: «ΟΙ ΑΝΑΛΩΣΙΜΟΙ»

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ

ΒΙΣΒΑΡΔΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑ

ΑΣΤΕΡΗΣ ΘΟΔΩΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

- 1) Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΩΣ ΟΡΟΣ.....σελ.6
2) Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ.....σελ.6-7

ΚΕΦΑΛΑΙΑ:

- ✓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ.....σελ.8-9
✓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ.....σελ.9
✓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΟ ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ.....σελ.9-11
✓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΤΟ ΕΝΤΕΧΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙσελ.11
✓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΤΟ ΠΟΠ ΤΡΑΓΟΥΔΙσελ.11-12
✓ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΟ HIP HOP.....σελ.12-13

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....σελ.13

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της εργασίας μας είναι η ιστορική εξέλιξη της μουσικής στην χώρα μας. Η μουσική είναι μέρος του πολιτισμού μας και μέσα από αυτή εξιστορούνται διάφορα γεγονότα ή καθημερινές συνήθειες των ανθρώπων της κάθε χρονικής περιόδου. Η μουσική εξελίσσεται παράλληλα με την γλώσσα και κατ'επέκταση με την ανθρώπινη εξέλιξη. Προκειμένου να αποδώσει το φάσμα των σκέψεων και των συναισθημάτων του, ο άνθρωπος ανέπτυξε ένα ηχητικό μέσο έκφρασης, τον «Μουσικό Λόγο». Η εργασία μας είναι μια βιβλιογραφική έκθεση όπου σύμφωνα με διάφορες πηγές αναλύει την εξέλιξη της μουσικής αλλά και παρουσιάζει διάφορους εκπροσώπους της από τα παλιά χρόνια μέχρι τις μέρες μας. Σύμφωνα με την έρευνά μας λοιπόν η μουσική ανάλογα με τον σκοπό και την σύνθεση της χωρίζεται στα παρακάτω είδη τα οποία παρουσιάζουμε στη συνέχεια της εργασίας μας: 1) τη δημοτική μουσική 2) τη λαϊκή μουσική 3) τη ρεμπέτικη μουσική 4)την έντεχνη μουσική 5) την ποπ μουσική και 6)τη hip hop μουσική.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. «Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΩΣ ΟΡΟΣ »

Ως **μουσική** ορίζεται η τέχνη που βασίζεται στην οργάνωση ήχων με σκοπό τη σύνθεση, εκτέλεση και ακρόαση/λήψη ενός μουσικού έργου. Με τον όρο εννοείται επίσης και το σύνολο ήχων από το οποίο απαρτίζεται ένα μουσικό κομμάτι. Γνωστή και ως Απολλώνια Τέχνη, η μουσική παίρνει το όνομά της από τις εννέα Μούσες της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας. Καθ' αυτή την έννοια, η μουσική στην αρχαιότητα διέφερε σημασιολογικά από τη σημερινή χρήση του όρου, και περιελάμβανε το σύνολο των τεχνών που βρίσκονταν υπό την προστασία των Μουσών. Στην Αρχαία Ελλάδα, ο όρος εννοούσε την Ποίηση, το Μέλος και τον Χορό ως μια αδιάσπαστη ενότητα τεχνών η οποία καλλιεργήθηκε ιδιαίτερα στο Θέατρο, ενώ τη θεωρία της Μουσικής εξέφραζε ο κλάδος της Αρμονικής. Σήμερα μπορούμε να πούμε ότι η μουσική ως *τέχνη*, έρχεται να καλύψει την ανάγκη του ανθρώπου να εκφράσει με τους ήχους, τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις ψυχικές του καταστάσεις.

B. «Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ»

Αρχαία εποχή

Τη μεγάλη σημασία που έδιναν οι αρχαίοι Έλληνες στη μουσική φανερώνουν πλήθος ποιητικές αναφορές, παραστάσεις και μύθοι. Έτσι ο Ορφέας με την λύρα του γοήτευε τα άγρια θηρία, οι πέτρες, γοητευμένες από το παίξιμο του Αμφίονα, πήγαιναν χορεύοντας μόνες τους στην θέση τους όταν πρωτοκτιζόταν η Θήβα και ο Αρίωνας γοήτευε με την κιθάρα του τα δελφίνια της θάλασσας. Οι μύθοι αυτοί φανερώνουν την δύναμη και τις μαγικές ιδιότητες της μουσικής.

Ελληνιστική εποχή

Σε αυτή την εποχή ο λόγος, η μουσική και ο χορός αρχίζουν να διαχωρίζονται σε ξεχωριστούς κλάδους και να μην αποτελούν σαν και πρώτα μια τέλεια ενότητα. Έτσι ο διθύραμβος, από ομαδικό λατρευτικό τραγούδι που τώρα τραγουδιέται από ένα πρόσωπο για να φανερωθεί και να επιβληθεί ένα πνεύμα δεξιοτεχνίας. Αρχίζει η εποχή των «βιρτουόζων», που είναι περιζήτητοι και πληρώνονται μεγάλα ποσά.

Βυζαντινή και μεταβυζαντινή μουσική

Λέγοντας βυζαντινή μουσική εννοούμε τη μουσική της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας, όπως διαμορφώθηκε στους βυζαντινούς χρόνους και μετά την πτώση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Όπως οι περισσότερες μορφές τέχνης που έχουν σωθεί από εκείνη την εποχή,

έτσι και η βυζαντινή μουσική εξυπηρετήσε βασικά την εκκλησία και αποτελεί μια σύνθεση από αρχαία ελληνικά στοιχεία και από διάφορες ανατολικές μουσικές επιδράσεις .Την ιστορία της βυζαντινής μουσικής μπορούμε να την χωρίσουμε σε τρεις εποχές:

- Από τον 4^ο ως τον 8^ο αιώνα : Από τον Μέγα Κωνσταντίνο ως τον Ιωάννη Δαμασκηνό ,η εκκλησιαστική μουσική αναπτύσσεται ιδιαίτερα μαζί με το τελετουργικό τυπικό .Ο Χριστιανισμός έχει επίσημα αναγνωριστεί, οι διωγμοί είχαν σταματήσει και η ψαλτική μουσική έχει γίνει βασικό στοιχείο της λειτουργίας.
- Από τον 8^ο ως τον 13^ο αιώνα: Από τον Δαμασκηνό ως τον Ιωάννη Κουκουζέλη ,η βυζαντινή μουσική γνωρίζει τη μεγαλύτερη ακμή της. Διαμορφώνεται και το τρίτο είδος μελωδίας, το παπαδικόν μέλος, που συμπλήρωνε τα δύο άλλα και ήταν πιο αργό από αυτά .Χωρίζεται επίσης το έργο του υμνογράφου από έργο του μελοποιού και η μουσική γίνεται εκφραστικότερη και παίρνει ένα περίτεχνο και διακοσμητικό ύφος .
- Η μεταβυζαντινή εποχή :Κατά την Οθωμανική περίοδο η εκκλησιαστική μουσική δεν σταμάτησε να αναπτύσσεται και ονομάζεται συχνά μεταβυζαντινή .Η θεωρητική και πρακτική μελέτη των περασμένων εποχών γίνεται η κύρια απασχόληση των ειδικών . Ο σημαντικότερος από τους θεωρητικούς των χρόνων είναι ο Ιωάννης Κουκουζέλης ,που ασχολήθηκε με τις μουσικές μελέτες ,τη συγγραφή σπουδαίων θεωρητικών έργων και τη σύνθεση τροπαρίων και ύμνων.

Νεοελληνική μουσική

Με τον όρο «νεοελληνική μουσική» εννοείται το σώμα της ελληνικής μουσικής που καλύπτει χρονικά την περίοδο από τον 16^ο αιώνα έως την σύγχρονη εποχή . Από τις απαρχές της νεοελληνικής μουσικής και τον Φραγκίσκο Λεονταρίτη ,τη νεοελληνική όπερα ,τη Νεοελληνική Εθνική Μουσική Σκηνή ,την νεοελληνική ηλεκτρακουστική εποχή, τον Ν. Σκαλκώτα και τον Γ.Α Παπαϊωάννου η μουσική φέρει εγγενώς ένα πλούσιο παρελθόν σε ό,τι αφορά τη λόγια και τη λαϊκή της παράδοση .Η σύγχρονη μουσική όπως είπαμε και παραπάνω χωρίζεται στα εξής: το δημοτικό, το λαϊκό ,το ρεμπέτικο,το έντεχνο, το ποπ και το hip hop.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: «ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ»

Το δημοτικό τραγούδι αναπτύχθηκε παράλληλα με την βυζαντινή και εκκλησιαστική μουσική και διαδόθηκε με προφορικά μέσα. Είναι και αυτό μονοφωνικό και τροπικό στην δομή του, ενδεικτικό μάλιστα είναι ότι η πιστότερη καταγραφή του γίνεται με την βυζαντινή σημειογραφία. Δεν ήταν άγνωστο επίσης το φαινόμενο κατά το οποίο τα λόγια γνωστών εκκλησιαστικών μελών αντικαθίσταντο ακόμα και με σατυρικούς στίχους και τραγουδιόνταν σε γιορτές και πανηγύρια, πράγμα που είναι αποδεδειγμένο ότι συνέβαινε κατά καιρούς και με την δυτική μουσική του μεσαίωνα.

Το ελληνικό δημοτικό τραγούδι υπάρχει από την αρχαιότητα .Ο βασικός πυρήνας των δημοτικών τραγουδιών περιλαμβάνει στοιχεία κυρίως μη αφηγηματικά στα οποία κυριαρχεί το συναίσθημα και οι άμεσες αναφορές στην καθημερινή ζωή .Τα δημοτικά τραγούδια είναι αλληλένδετα με τα έθιμα του κάθε τόπου .Στα επικά ανήκουν τα «ακριτικά » τα παλαιότερα δημιουργήματα της δημοτικής ποίησης του Πόντου και της Καπαδοκίας όπου αναπτύχθηκαν τον 9^ο με 11^ο αιώνα ,που αφηγούνται τις δοκιμασίες των ακριτών της βυζαντινής εποχής αλλά αντλούν το υλικό τους ,από την αρχαιότερη παράδοση .

Από την ίδια κατηγορία των επικών προβάλλουν τα κλέφτικα που τραγουδούν την αγωνία του ελληνισμού στα χρόνια της σκλαβιάς και τα ιστορικά γεγονότα .

Τα δημοτικά τραγούδια υπέστησαν αλλοιώσεις και ευτυχώς που βρέθηκαν κάποιοι οι οποίοι ασχολήθηκαν και τα συγκέντρωσαν και έτσι σώζονται μέχρι σήμερα . Οι περισσότεροι μελετητές διαιρούν την ελληνική δημοτική μουσική :1)την στεριανή (Ηπειρος ,Θεσσαλία, Μοριάς ,Ρούμελη και Μακεδονία) και 2)την θαλασσινή ή νησιώτικη (νησιά και Μικρασιατικά παράλια ,Θράκη καθώς και Κύπρος).

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

1)Ρυθμοί : Οι νησιώτικοι είναι συνήθως δίσημοι ,ενώ στην ηπειρώτικη Ελλάδα , οι πεντάσημοι χοροί είναι πολύ συχνοί (π.χ το καλαματιανό)

2) Τρόποι : α)Στην στεριά χρησιμοποιούνται κυρίως ανημίτονες κλίμακες ,σε αντίθεση με τα νησιά.

β)Ομοιοκαταληξία και αυτοσχεδιασμοί είναι συχνοί στα νησιά ενώ στην στεριά παρατηρούνται πολύ σπάνια (π.χ μανιάτικα μοιρολόγια) .

γ)Συνδυασμοί οργάνων :στην στεριά ο χαρακτηριστικός συνδυασμός οργάνων αρχικά «η ζύγια» (νταούλι και ζούρας και αργότερα κλαρίνο),ενώ στα νησιά (τούμπι και λύρα ,και αργότερα λαούτο και βιολί) . Στα νεότερα χρόνια οι καθιερωμένοι αυτοί συνδυασμοί αμβλύθηκαν .

Κλείνοντας θα λέγαμε ότι το ελληνικό δημοτικό τραγούδι δεν έπαψε ποτέ να υφίσταται όπως και δεν έπαψαν οι Έλληνες να γλεντούν, να παντρεύονται ή να μοιρολογούν τα προσφιλή τους πρόσωπα. Η δημοτική ποίηση εμφανίζεται με την ίδια κοινωνική συμπτωματολογία της ανώνυμης ποίησης που ανιχνεύουμε στην αρχαιότητα. Το δημοτικό τραγούδι συνεχίζει αδιάλειπτα να αποτελεί τον εκπολιτιστικό καρπό μιας κοινωνίας που χαρακτηριζόταν από την πατριαρχική της οργάνωση και την κλειστή αγροτική οικονομία της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: « ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ»

Το λαϊκό τραγούδι ονομάζεται εκείνο το τραγούδι των Ελλήνων, που είναι εναρμονισμένο στο ύφος της ελληνική αστικής λαϊκής μουσικής. Στην Ελλάδα της δεκαετίας του 1960, μια σειρά από διαφορετικά είδη προέκυψαν. Ένα μουσικό ρεύμα μεσογειακής καταγωγής επηρέασε σημαντικά το λαϊκό τραγούδι, με έντονη χορευτική μουσική, των οποίων κύριοι εκτελεστές ήταν ο Στέλιος Καζαντζίδης, ο Μανώλης Χιώτης, ο Τόλης Βοσκόπουλος, ο Σπύρος Ζαγοραίος η Βούλα Πάλλα κ. ά .Σε αυτό βοήθησε και η άνθιση των ελληνικών ταινιών, η περίφημη χρυσή κινηματογραφική εποχή των δεκαετιών του 1960 και του 1970. Στη σημερινή εποχή το λαϊκό τραγούδι εξελίχθηκε από το δημοτικό με όλες του τις λαϊκές παραδόσεις και το ρεμπέτικο, και ενισχύθηκε με καινοτομίες όπως η χρήση των ενισχυτών ή κι άλλων οργάνων (τύμπανο και των τεσσάρων οργάνων σε συγχόρδια μπουζούκι, ηλεκτρική κιθάρα και αργότερα αρμόνιο). Στο λαϊκό του 80 η επίδραση της δυτικής ποπ μουσικής, είναι πλέον εμφανέστατη καθώς και ο ρυθμός σημειώνεται γρηγορότερος. Ως «λαϊκό-ποπ» θεωρείται το είδος του τραγουδιού που ερμηνεύουν σύγχρονοι καλλιτέχνες όπως η Νατάσα Θεοδωρίδου ,ο Αντώνης Ρέμος, ο Γιώργος Μαζωνάκης, ο Γιάννης Πλούταρχος και άλλοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: «ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ»

Ρεμπέτικο τραγούδι ονομάζεται το ελληνικό αστικό τραγούδι που εμφανίστηκε στα τέλη του 19ου αιώνα και απέκτησε τη γνώριμη μορφή του, περίπου μέχρι την τρίτη δεκαετία του 20ου αιώνα. Εξελίχθηκε κυρίως στα λιμάνια ελληνικών πόλεων όπου ζούσε η εργατική τάξη (τον Πειραιά ,τη Θεσσαλονίκη ,τον Βόλο) και στη συνέχεια πέρασε και σε άλλα αστικά κέντρα. Επίσης οι ίδιοι οι ρεμπέτες αποκαλούσαν τα τραγούδια τους απλά «λαϊκά τραγούδια». Ο όρος «ρεμπέτικο» καθιερώθηκε στη δεκαετία του '60, κυρίως λόγω της δουλειάς του Ηλία Πετρόπουλου, για να συμπεριλάβει όλη την προγενέστερη λαϊκή μουσική ,αλλά και άλλα είδη όπως τα σμυναϊκά, τα πολιτικά ,τα μουρμούρικα και άλλα αδέσποτα τραγούδια, που έχουν στενή μουσικολογική σχέση μεταξύ τους .Ο Ηλίας Πετρόπουλος ,ένας από τους μεγαλύτερους μελετητές του ρεμπέτικου ,χωρίζει την ιστορία του ρεμπέτικου σε τρεις περιόδους.

1η: 1922-1932: Η εποχή που κυριαρχούν τα στοιχεία από τη μουσική της Σμύρνης.

2η: 1932-1942: Η κλασική περίοδος.

3η: 1942-1952: Η εποχή της ευρείας διάδοσης και αποδοχής.

Επίσης τα πρώτα ρεμπέτικα ακούσματα άρχισαν να σημειώνονται στην Αθήνα στις φυλακές του Μεντρέσε το 1834 τα λεγόμενα "μουρμούρικα ". Ακόμα στις αρχές του 1900 τα ρεμπέτικα αποτελούσαν το λαϊκό τραγούδι των φτωχών συνοικιών των κυριότερων πόλεων .Την ίδια εποχή εμφανίζονται στον Πειραιά ως πρωτορεμπέτικα τα λεγόμενα "γιαλάδικα' ',που πήραν το όνομα τους από τη συχνά επαναλαμβανόμενη λέξη "γιαλα-γιαλα" η "αμαν γιαλα" η "γιαλελελι". Μετά το 1922 έγινε μίξη των τραγουδιών μ'εκείνα της Μικράς Ασίας και του Βοσπόρου,με έντονη την εμφάνιση του αμανετζιδικού λαϊκού τραγουδιού .Σημειώνεται πως ένα χρόνο πριν το 1935,τα αμανετζιδικα είχαν απαγορευτεί στη Τουρκία θεωρούμενα ως κατάλοιπο ελληνικό μουσικό είδος .

Ακόμα με την κήρυξη του πολέμου το 1940 γράφτηκαν αρκετά ρεμπέτικα τραγούδια για τον πόλεμο, όπως χαρακτηριστικά τέτοια ήταν "Ο Μάρκος φαντάρος"(Μ.Βαμβακάρη), "Τους Κένταυρους δεν φοβάμαι ", "Στης Πίνδου τα βουνά" κ.α .Με την γερμανική κατοχή το 1941,τα εργοστάσια των δισκογραφικών εταιριών κλείνουν και οι ηχογραφήσεις σταματούν εως το 1946. Επίσης οι περισσότεροι μελετητές θεωρούν ότι μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '50 το ρεμπέτικο ,στη γνήσια του μορφή ,πεθαίνει και δίνει τη θέση του σε μια νεότερη μορφή του ρεμπέτικου το λεγόμενο αρχοντορεμπέτικο το οποίο και άνοιξε το δρόμο της ευρύτερης πλέον αποδοχής του μουσικού είδους και του μεταγενέστερου λαϊκού τραγουδιού .Στη δεκαετία του '60 αρχίζει η εποχή της "πρώτης αναβίωσης" του ρεμπέτικου, όπου και επαναηχογραφούνται παλαιότερες επιτυχίες και εκδίδονται μελέτες πάνω στο θέμα και ανθολογίες τραγουδιών, από συγγραφείς όπως ο Ηλίας Πετρόπουλος και ο Ντίνος Χριστιανόπουλος. Ακόμα το μπουζούκι που αποτέλεσε το βασικό όργανο της ρεμπέτικης μουσικής, γίνεται ευρέως αποδεκτό και χρησιμοποιείται από μεγάλους συνθέτες όπως ο Μίκης Θεοδωράκης και ο Μάνος Χατζιδάκις. Σήμερα, το ρεμπέτικο έχει κερδίσει μεγάλη δημοσιότητα ενώ αναγνωρίζεται και μελετάται διεθνώς.

Μουσικά όργανα και ορχήστρα

Ο μπαγλαμάς ,είναι ένα όργανο που έχει συνδεθεί στενά με τη ρεμπέτικη μουσική .Τα βασικά όργανα του ρεμπέτικου τραγουδιού της κλασικής περιόδου είναι το μπουζούκι και η κιθάρα .Το μπουζούκι είναι το σολιστικό όργανο και παίζει την μελωδία, ενώ η κιθάρα αναλαμβάνει το ρυθμικό μέρος -με παίξιμο <<μπασοκίθαρο>> όπως λέγετε ο χαρακτηριστικός τρόπος παιξίματος της λαϊκής κιθάρας . Χρησιμοποιούνται επίσης το ακορντεόν ,το βιολί ,το πιάνο ,το κοντραμπάσο ,και ως κρουστά τα κουτάλια ,τα ζάλια .Τέλος η θεματολογία των ρεμπέτικων τραγουδιών κινείται σε χώρους συνηθισμένους σε κάθε είδος μουσικής ,π.χ. έρωτας, αλλά και στο χώρο της μαγκιάς .Αρχικά κυριαρχούσε το ερωτικό στοιχείο και η θεματολογία: ναρκωτικά-φυλακή-παραιομία . Σταδιακά και με την εξάπλωση του ρεμπέτικου

σε ευρύτερες μάζες τα μάγικα τραγούδια πέρασαν στο περιθώριο , και αναδεικνύονται πολλά κοινωνικά θέματα χωρίς βέβαια να χάσει τη πρωτοκαθεδρία του ο έρωτας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: «ΤΟ ΕΝΤΕΧΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ»

Με την έκφραση *νεοελληνική έντεχνη μουσική* εννοούμε την μουσική δημιουργία **κοσμικής** μουσικής από Έλληνες **επώνυμους** δημιουργούς από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους και εξής. Ο όρος υπονοεί συνήθως μουσική σε δυτικοευρωπαϊκό ύφος γραμμένη από επώνυμους Έλληνες στο πλαίσιο της ελληνικής εθνικής μουσικής σχολής (με ιδρυτή τον Μανώλη Καλομοίρη) ή από Έλληνες συνθέτες εκτός εθνικής μουσικής σχολής, αλλά με σημαντικό έργο, αναγνωρισμένο στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Νίκος Σκαλκώτας, Γιάννης Χρήστου, Γιάννης Ξενάκης).

Το έντεχνο τραγούδι εμφανίζεται στα τέλη της δεκαετίας του 1950-αρχές δεκαετίας του 1960 με πρωτεργάτες τους : Μάνο Χατζηδάκη και Μίκη Θεοδωράκη.

Μερικά χαρακτηριστικά της παράδοσης αυτής του Έντεχνου λαϊκού τραγουδιού είναι:

1)Οι κύκλοι τραγουδιών :δίσκοι με ενότητες τραγουδιών που ακολουθούν μια ενιαία κεντρική ιδέα .Πρόκειται για μελοποιημένη ποίηση σύγχρονων –κυρίως Ελλήνων –ποιητών ή στιχουργών.

2)Καθιέρωση του λαϊκού τραγουδιστή και μουσικού οργάνου ως αυθεντικών εκφραστών του γνήσιου ποιητικού πάθους .

3)Νέα μορφή επικοινωνίας με το κοινό με την καθιέρωση της λαϊκής συναυλίας σε ανοικτούς ή ειδικά διαμορφωμένους χώρους ,με μαζική συμμετοχή.

Ενδεικτικοί συνθέτες που θεωρούνται σήμερα κλασικοί του έντεχνου είναι: ο Μίκης Θεοδωράκης, ο Μάνος Χατζηδάκης, ο Γιάννης Μαρκόπουλος, ο Θάνος Μικρούτσικος, ο Σταύρος Ξαρχάκος, ο Διονύσης Σαββόπουλος, ο Χρήστος Λεοντής, ο Δημήτρης Λάγιος, ο Νίκος Μαμαγκάκης κ.α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΠ ΤΡΑΓΟΥΔΙ»

Με τον όρο «ποπ» χαρακτηρίζονται ελαφριές μορφές ξένης μουσικής, ή αντίστοιχες ελληνικές δημιουργίες πάνω στα ίδια πρότυπα ρυθμού και μελωδίας . Ο όρος προέρχεται από τον αγγλικό όρο *popular*, που σημαίνει δημοφιλής. Κάποια από τα πιο κοινά θέματα στα οποία αναφέρεται η ποπ μουσική είναι τα συναισθήματα και η ρομαντική αγάπη. Τα κύρια μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται είναι η κλασική κιθάρα, ηλεκτρική κιθάρα, το αρμόνιο και τα ντραμς. Κάποιες κατηγορίες της ποπ είναι:

- Σόουλ ποπ

- Ποπ R&B
- Κάντρι ποπ
- Ποπ ροκ
- Χορευτική Ποπ
- Λάτιν ποπ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΈΚΤΟ: «ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ HIP HOP»

Το **Hip Hop / Rap** είναι είδος μουσικής με καταγωγή από το Bronx της Νεας Υορκης. Ξεκίνησε τη δεκαετία του 70' μέσα από ελεύθερα πάρτυ που διοργάνωνε στα στενά της γειτονιάς ο dj kool herc. Το πρώτο hip-hop κομμάτι που ακούστηκε μέσα από επίσημη δισκογραφική δουλειά και έβγαλε το είδος παραέξω από τα ghetto ήταν το "rapper's delight" από τους sugarhill gang. Οι πρώτες ενδείξεις ελληνικού Hip Hop ήρθαν στην Ελλάδα με το συγκρότημα FF.C(Fortified Concept) που το 1987 έκαναν τα πρώτα τους βήματα και το πρώτο τους άλμπουμ με όνομα "σκληροί καιροί" κυκλοφόρησε το 1993. Το 1992 δημιουργήθηκαν και οι Active Member μετά από την συναυλία των public enemy στο κατράκειο θέατρο της Νίκαιας και μέχρι το 1995 είχε δημιουργηθεί και το συγκρότημα Terro X Crew. Επίσης εκείνη την εποχή έγιναν γνωστοί στο ευρύτερο ελληνικό hip hop κοινό οι Goin' Through και τα Ημισκούμπρια. Το Battle Rap ήρθε στην Ελλάδα το 1997 από το συγκρότημα Ζωντανοί Νεκροί(ZN). Οι Active Member δημιούργησαν επίσης ένα είδος hip hop το Low Bar, διαχωρίζοντας τη δική τους θέση από την ελληνική hip-hop σκηνή, θεωρώντας πως είχε αρχίσει να παίρνει εμπορικά χαρακτηριστικά που διέδιδε τότε η Αμερικάνικη hip-hop σκηνή. Άλλα hip-hop σχήματα της τότε εποχής ήταν: Ομήρου Απόγονοι, Razastarr, Βαβυλώνα, Παρεμβολές, Νέβμα, Soulbro. Τη δεκαετία του 90' το hip-hop ήταν κάτι πρωτόγνωρο στην Ελλάδα καθώς ήταν τα πρώτα χρόνια που βγήκε στην επιφάνεια ραπ με ελληνικό στίχο, ενώ μες τη δεκαετία του 80' είχαν ακουστεί παγκοσμίως μόνο MC's και συγκροτήματα της Αμερικάνικης σκηνής όπως: sugarhill gang, grandmaster flash, kurtis blow, public enemy, N.W.A., krs-one, afrika bambaataa και άλλοι πολλοί, από τους οποίους ήταν επηρεασμένοι όλοι οι καλλιτέχνες της ελληνικής hip-hop σκηνής. Ο αριθμός των hip-hop καλλιτεχνών εκείνη την εποχή ήταν μικρός, καθώς το hip-hop διαδίδονταν ραδιοφωνικά μέσω του Atlantis fm και τηλεοπτικά μέσω των καναλιών: new channel, mad tv, gtv κ.α. τα οποία προβάλλανε τα ολιγοστά hip-hop βιντεοκλίπς που υπήρχαν τότε. Ο στίχος ήταν κυρίως κοινωνικοπολιτικός, αλλά υπήρχαν και σχήματα που κάνανε σάτυρα όπως: ημισκούμπρια, καβουροδεινόσαυροι.

Το ελληνικό hip-hop μετά το 2000

Στη δεκαετία του 2000 εμφανίστηκαν και άλλα σχήματα και καλλιτέχνες όπως: άγνωστοι γνωστοί, βόρεια αστέρια, βπεις, στίχοιμα, evnus, Modus Viveni, deadlock, stereo mike, funkcd up, worms, tang ram, νέα τάξη πραγμάτων, αποκάλυψις, social waste, ανώνυμος συγγραφέας, βομβιστές συνείδησης, ρόδες, ορθολογιστές, tus κ.α. (Κάποιοι από αυτούς ξεκίνησαν μέσα στη

δεκαετία του 90' αλλά γνωστοποιήθηκαν τη δεκαετία του 2000). Επίσης μερικά σχήματα της δεκαετίας 90' άλλαξαν μορφή ή διαλύθηκαν όπως: terror x crew (οι οποίοι πλέον αποτελούν το σχήμα "αρτέμης-ευθύμης") FF.C (μετά την αποχώρηση του ρυθμοδαστή το 2005 διαλύθηκαν και ο Σκηνοθέτης δημιούργησε το σχήμα "αντίξοες παραγωγές") ή όπως οι active member (το 2002 αποχώρησε ο gray, και μετά έγιναν αρκετές αλλαγές στο συγκρότημα). Παράλληλα σημαντικός ήταν ο διαχωρισμός μεταξύ underground και εμπορικού hip-hop, καθώς οι goin' through μετά το 2004 όπου βραβεύτηκαν στα βραβεία του mad για το βιντεοκλίπ με τίτλο "πόσο είσαι" άρχισαν να παίρνουν μια πιο εμπορική τροπή σε στίχο και σε μουσική. Υπήρξαν μερικά σχήματα τα οποία ακολούθησαν το δικό τους δρόμο, όπως π.χ. stavento και άλλοι, οι οποίοι αποτελούν το εμπορικό hip-hop. Η διαφορά μεταξύ underground και εμπορικού hip-hop ήταν έντονη εφ' όσον οι μεν είχαν πιο σκληροπυρηνικό ήχο, στίχο πιο καυστικό και προωθούνταν μέσω του hip-hop.gr (το οποίο συχνά ανέβαζε mixtapes) και του atlantis fm, ενώ οι δε προωθούνταν μέσω των μεγάλων μουσικών καναλιών και τις τηλεόρασης και είχαν ήχο πιο χορευτικό και στίχο πιο ανάλαφρο που παρέπεμπε σε pop μουσική. Υπήρχαν επίσης αρκετά συνοικιακά hip-hop σχήματα που διέδιδαν cd και demo σε γνωστούς και φίλους, σε όλη την Ελλάδα. Προς το τέλος της δεκαετίας βγήκαν στην επιφάνεια και άλλοι MC's και σχήματα όπως: ραψωδός φιλόλογος, λόγος απειλή, ladose, ψυχόδραμα, detro, bong da city, fullface κ.α. Η εξάπλωση του διαδικτύου βοήθησε αρκετούς MC's να διαδώσουν τη μουσική τους μέσω ιστοσελίδων για βίντεο όπως youtube και σελίδες για hip-hop όπως hip-hop.gr και bouriblog.com. Κάποιοι είναι αποδεκτοί κάποιοι δέχονται άσχημη κριτική.

Το ελληνικό hip-hop σήμερα

Σήμερα υπάρχει μεγάλος αριθμός καλλιτεχνών και νέων ανθρώπων που ξεκινούν να ασχολούνται με το rap ή djing και φτιάχνουν συγκροτήματα, σε αντίθεση με τη δεκαετία του 90' που ο αριθμός των καλλιτεχνών ήταν μικρός. Πολλοί από αυτούς κυκλοφορούν τις δισκογραφικές τους δουλειές μέσω του διαδικτύου ή γνωστοποιούν τη μουσική τους μέσω youtube. Υπάρχουν και αρκετοί οι οποίοι βγάζουν δίσκους μέσω ανεξάρτητων δισκογραφικών εταιριών. Χαρακτηριστικό του σημερινού hip-hop είναι το σκληροπυρηνικό flow που επικρατεί όταν ραπάρουν οι περισσότεροι MC's.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η μουσική είναι ένα τρόπος έκφρασης . Ξεκινάει την εμφάνιση της από την Ελληνιστική εποχή μέχρι την σύγχρονη. Είναι ένα μέσο διάδοσης συναισθημάτων απόψεων και αντιλήψεων. Ανάλογα με την χρονική περίοδο εξιστορούνται τα εξίσου σημαντικά γεγονότα. Σε κάθε χρονική περίοδο αλλάζουν οι γενιές με αποτέλεσμα την εξέλιξη διαφόρων ηθών ,εθίμων αλλά και ιδεολογιών .

Μέρος δεύτερο: Μουσικά παραδείγματα

Από το δημοτικό τραγούδι στο hip hop

Όνομα ομάδας: «Το ξύλο»

Αττίκου Δήμητρα
Βασιλόπουλος Νίκος
Βασιλοπούλου Ιωάννα
Βασιλικοπούλου Ελένη
Γιαννόπουλος Χρήστος

Περιεχόμενα

<u>Περίληψη</u>	σελ.16
<u>Έντεχνο:</u>	σελ. 16-20
<u>Λαϊκό:</u>	σελ.21-23
<u>Ελληνικό Rock:</u>	σελ.23-32
<u>Δημοτικό:</u>	σελ.32-35
<u>Επίλογος</u>	σελ.35

Περίληψη

«Από το δημοτικό τραγούδι στο χιπ – χοπ: Τραγουδώντας Ελληνικά»

Η ομάδα “ Το Ξύλο ” σας παρουσιάζει την εξέλιξη της μουσικής στην Ελλάδα. Μέσα από την εργασία μας θα παρακολουθήσετε μερικές πληροφορίες για το δημοτικό τραγούδι, το λαϊκό, το έντεχνο, το ελληνικό ροκ και το χιπ – χοπ. Ακόμα, θα έχετε τη δυνατότητα να διαβάσετε στίχους από τραγούδια του κάθε είδους, να ταξιδέψετε σε άλλους χρόνους και τόπους και να αισθανθείτε μέσω των ποικίλων μηνυμάτων και νοημάτων του κάθε τραγουδιού. Σας ευχόμαστε ένα διασκεδαστικό μουσικό ταξίδι!

Νεότερα ελληνικά τραγούδια

Έντεχνο τραγούδι

Προς το τέλος της δεκαετίας του 1950, όπου το λαϊκό τραγούδι είχε πλέον διαμορφωθεί και βιάδιζε παράλληλα με το ελαφρό τραγούδι, δυο συνθέτες οι Μάνος Χατζιδάκις (Ξάνθη 1925 – Αθήνα 1994) και Μίκης Θεοδωράκης (Χίος 1925) έχοντας πλέον ωριμάσει συνθετικά έκαναν αισθητή την παρουσία τους. Κοινό τους χαρακτηριστικό ήταν ότι επηρεάζονταν από τη δυτική λόγια μουσική που είχαν και οι δυο σπουδάσει, αλλά και από τη λαϊκή μουσική, την οποία ερευνούσαν και προσάρμοζαν στις συνθέσεις τους. Χαρακτηριστική ήταν η διάλεξη για το ρεμπέτικο τραγούδι, που έδωσε στην Αθήνα το 1949 ο Χατζιδάκις, τονίζοντας την σημαντική καλλιτεχνική ποιότητα των ρεμπέτικων τραγουδιών, τα οποία την εποχή εκείνη αποτελούσαν αντικείμενο περιφρόνησης από τους περισσότερους Έλληνες διανοούμενους και καλλιτέχνες, όπως και από τη μεγαλύτερη μερίδα της κοινωνίας.

Οι δυο αυτοί συνθέτες για πρώτη φορά, παντρεύοντας τη δυτική με την ελληνική λαϊκή μουσική, μελοποίησαν όχι μόνο στίχους γραμμένους ειδικά για τον σκοπό αυτό, αλλά και ποιήματα καταξιωμένων ποιητών όπως των Γιώργου Σεφέρη , Οδυσσέα Ελύτη , Νίκου Γκάτσου , Τάσου Λειβαδίτη , Ιάκωβου Καμπανέλλη , Γιάννη Ρίτσου κ.ά. Εισηγάγαν έτσι μια νέα κοινωνική προβληματική στο ελληνικό τραγούδι, το οποίο μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε ως κυρίαρχα θέματα τον έρωτα, τη διασκέδαση και το κρασί. Με δεδομένη τη μουσική ικανότητα των δυο συνθετών, τα τραγούδια αυτά έγιναν τόσο μεγάλες επιτυχίες, ώστε ο λόγος όλων αυτών των σημαντικών ποιητών, να φθάσει να τραγουδιέται από τα χείλη λαϊκών ανθρώπων στις ταβέρνες και τις γειτονιές. Χαρακτηριστική ήταν η έκπληξη του Γιώργου Σεφέρη όταν, ερχόμενος στην Αθήνα από το Λονδίνο που υπηρετούσε ως πρέσβης, πήγε σε μια ταβέρνα με τον Θεοδωράκη, όπου άκουσε να τραγουδιέται από το σύνολο των θαμώνων «Η Άρνηση» (Στο Περιγιάλι το κρυφό) Η απήχηση της μουσικής των Χατζιδάκι και Θεοδωράκη δεν περιορίστηκε μόνο στα στενά ελληνικά όρια, αλλά έγινε διεθνής, με επιτυχίες που μεταφράστηκαν σε αρκετές γλώσσες και τραγουδήθηκαν παγκοσμίως. Ο λόγος γίνεται φυσικά, μεταξύ άλλων, για τον ιστορικό «Ζορμπά» του Μίκη Θεοδωράκη από την ομώνυμη ταινία του Μιχάλη Κακογιάννη και για τα θρυλικά «Παιδιά του Πειραιά» από την ταινία του Ζυλ Ντασέν «Ποτέ την Κυριακή». Έτσι διαμορφώθηκε ένα νέο είδος τραγουδιού το λεγόμενο «έντεχνο». Ο όρος αυτός χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1960, για να διαφοροποιήσει το συγκεκριμένο είδος τραγουδιού από τα υπόλοιπα.

Η νέα αυτή τάση ακολουθήθηκε και από πολλούς άλλους συνθέτες όπως τους: Μίμη Πλέσσα, Μαμαγκάκη Νίκο,

Κουγιουμτζή Σταύρο, Λουκιανό Κηλαηδόνη, Δήμο Μούτση, Σταύρο Ξαρχάκο, Γιάννη Μαρκόπουλο, Καραϊνδρου Ελένη, Κουρουπό Γιώργο, Διονύση Σαββόπουλο, Χατζηνάσιο Γιώργο, Μάνο Λοΐζο, Θάνο Μικρούτσικο, Μπακιρτζή Αργύρη, Σπανουδάκη Σταμάτη, Βαρδή Αντώνη, Ανδριόπουλο Ηλία, Νίκο Ξυδάκη, Νίκο Κυπουργό, Αντύπα Νίκο, Τσακνή Διονύση, Σταμάτη Κραουνάκη, Μάλαμα Σωκράτη, Ορφέα Περίδη, Παντελή Θαλασσινό, Ρεμπούτσικα Ευανθία, Παπακωνσταντίνου Θανάση, Ανδρέου Γιώργο, Ιωαννίδη Αλκίνοο, Δεληβοριά Φοίβο, Χατζηγιάννη Μιχάλη κ.ά.

Το έντεχνο τραγούδι, προσαρμοσμένο στις σύγχρονες ανάγκες, συνεχίζει να καλλιεργείται μέχρι σήμερα.

Το νέο κύμα

Τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1960 άνθησε και το νέο κύμα. Ο όρος αυτός είναι ακριβής μετάφραση του αντίστοιχου γαλλικού που χαρακτηρίζει το ομώνυμο κίνημα (nouvelle vague) που επικράτησε στον γαλλικό κινηματογράφο και στο γαλλικό τραγούδι στα τέλη της δεκαετίας του 1950. Το νέο κύμα χαρακτηρίστηκε από τρυφερά τραγούδια, αρκετά συχνά στη μορφή της μπαλάντας, που εκτελούνταν από λίγα όργανα ή ακόμα συνηθέστερα από μια κιθάρα και μια φωνή. Τα τραγούδια αυτά σημείωσαν μεγάλη επιτυχία τη δεκαετία του 1960 αλλά και τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1970 όπου το νέο κύμα παρήκμασε. Τραγουδήθηκαν σε συγκεκριμένους μουσικούς χώρους, τις λεγόμενες μπουάτ (boite στα γαλλικά σημαίνει κουτί). Το όνομα υποδήλωνε το μέγεθος του χώρου που συνήθως ήταν αρκετά μικρό. Οι τραγουδιστές κάθονταν κοντά ή και ανάμεσα στον κόσμο, συχνά συνόδευαν τη φωνή τους παίζοντας οι ίδιοι κιθάρα και προέτρεπαν τους θαμώνες να τραγουδήσουν μαζί τους σαν μια μεγάλη παρέα.

Τα τραγούδια του νέου κύματος τραγουδήθηκαν κυρίως από τη νεολαία της εποχής και υπηρετήθηκαν από συνθέτες και τραγουδιστές όπως Διονύσης Σαββόπουλος, Αρλέτα, Γιάννης Σπανός, Λάκης Παππάς, Γιώργος Ζωγράφος κ.ά.

Πολιτικό τραγούδι

Η σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας σημαδεύτηκε από έντονα πολιτικά πάθη και μεγάλες κοινωνικές αντιπαραθέσεις. Η άνοδος (1967) και η πτώση (1974) της στρατιωτικής δικτατορίας όξυνε τα φαινόμενα αυτά. Αυτό είχε ως συνέπεια τη δημιουργία μιας νέας τάσης που ονομάστηκε «πολιτικό τραγούδι». Περιλάμβανε τραγούδια που ήταν γραμμένα στη λογική και στο ύφος του έντεχνου τραγουδιού αλλά με έντονα τα στοιχεία της πολιτικής αμφισβήτησης και της κοινωνικής κριτικής. Δημιουργήθηκε από μουσικούς και ποιητές ενταγμένους στους κόλπους της ελληνικής αριστεράς και είχε ως κύριους αποδέκτες τον κόσμο που την πλαισίωνε.

Η μεγάλη έκρηξη του πολιτικού τραγουδιού έγινε μετά την πτώση της δικτατορίας όπου γήπεδα γέμιζαν ασφυκτικά από κόσμο που τραγουδούσε τραγούδια του είδους αυτού μαζί με τους τραγουδιστές, διακηρύσσοντας με τον τρόπο αυτό την πρόσφατα αποκτημένη ελευθερία του λόγου. Το πολιτικό τραγούδι παρήκμασε και έπαψε να υπάρχει στις αρχές της δεκαετίας του 1980. Υπηρετήθηκε από τους **Μίκη Θεοδωράκη** που ήταν ο κύριος εισηγητής του ήδη από τη δεκαετία του 1960.

Έντεγνο τραγούδι: Παραδείγματα

Ερωτόκριτος (Κρητική Ποίηση)

Εισαγωγή

Ο Ερωτόκριτος είναι μία έμμετρη μυθιστορία που συντέθηκε από τον Βιτσέντζο Κορνάρο στην Κρήτη τον 17ο αιώνα. Αποτελείται από 10.012 (οι τελευταίοι δώδεκα αναφέρονται στον ποιητή) δεκαπεντασύλλαβους ομοιοκατάληκτους στίχους στην κρητική διάλεκτο. Κεντρικό θέμα του είναι ο έρωτας ανάμεσα σε δύο νέους, τον Ερωτόκριτο (που στο έργο αναφέρεται μόνο ως Ρωτόκριτος ή Ρώκριτος) και την Αρετούσα, και γύρω από αυτό περιστρέφονται και άλλα θέματα όπως η τιμή, η φιλία, η γενναιότητα και το κουράγιο. Μαζί με την Ερωφίλη του Γεώργιου Χορτάτση είναι τα σημαντικότερα έργα της κρητικής λογοτεχνίας. Ο Ερωτόκριτος πέρασε στην λαϊκή παράδοση και παραμένει δημοφιλές κλασικό έργο, χάρη και στη μουσική με την οποία έχει μελοποιηθεί.

Στίχοι: Βιτσέντζος Κορνάρος, μουσική: Χριστόδουλος Χάλαρης, εκτέλεση: Νίκος Ξυλούρης

Τ' άκουσες Αρετούσα μου τα θλιβερά μαντάτα,
που ο κύρης σου μ' εξόρισε στις ξενιτιάς της στράτα;

Τέσσερεις μέρες μοναχάς μου 'δωκε ν' ανιμένω
Κι απόκει να ξενιτευτώ, πολλά μακρά να πηαίνω

και πώς να σ' αποχωριστώ και πώς να σου μακρύνω
και πώς να ζήσω δίχως σου στον ξορισμόν εκείνο;

Κατέχω το κι ο κύρης σου γλήγορα σε παντρεύει
Ρηγόπουλο, αφεντόπουλο, σαν είσ' εσύ, γυρεύει

Κι ουδέ μπορείς ν' αντισταθής στα θέλουν οι γονιοί σου,
Νικούν τηνε τη γνώμη σου κι αλλάσσει η όρεξή σου.

Μια χάρη, αφέντρα μου, ζητώ κ' εκείνη θέλω μόνο
Και μετά κείνη ολόχαρος τη ζήση μου τελειώνω:

την ώρα που αρραβωνιαστής, να βαριαναστενάξης
κι όντε σα νύφη στολιστής, σαν παντρεμένη αλλάξης,

ν' αναδακρλώσης και να πης, «Ρωτόκριτε καημένε,
τα σου 'ταξα ελησμόνησα, το 'θελες πλιο δεν ένα».

λησμόνησε μ' παντοτινά και διώξε κάθε ελπίδα
και πες πως δε με γνώρισες μήτε και γω πως σ' είδα

Καλλιά 'χω εσέ με θάνατο παρ' άλλη με ζωή μου,
για σέναν εγεννήθηκε στον κόσμο το κορμί μου.

Μάτια δίγως λογική (Μπαλάντα)

Καλλιτέχνης: Λαυρέντης Μαχαιρίτσας, συνθέτης: Λαυρέντης Μαχαιρίτσας, στιχουργός: Ισαάκ Σούσης

Είναι τα μάτια σου ένας διάδρομος παλιός
δάκρυα πνιγμένα ξεφλουδίζουνε τους τοίχους
που ένας ένοικος αθόρυβος κρυφός
αντί συνθήματα ζωγράφισε με στίχους

Και μέσα υπάρχουν τα σκαλιά που οδηγούν
σ' ένα υπόγειο με τραγούδια χαλασμένα
όσα οι άνθρωποι βαριούνται και ξεχνούν
μετά τη χρήση τα φορτώνουνε σε σένα

Μου λες τα μάτια σου να μη τα αγαπώ
και να μη πάψω να πιστεύω στα δικά μου
μα αυτά τα μάτια όπου χαθώ κι όπου βρεθώ
τα έχω πίσω μου και μέσα και μπροστά μου

Μέσα στην ίριδα ανάβει μια φωτιά
που κάθε άστεγο και άνεργο ζεσταίνει
κι η καλοσύνη τους απλώνει σαν λαδιά
να μαλακώσει μιαν ανάγκη πετρωμένη

Σ' αυτά τα μάτια δεν υπάρχει λογική
όσο βαθιά κι αν τα κοιτάζω μ' αγαπώνε
της ιστορίας πυρπολούν τη φυλακή
στα παραμύθια και στ' αστέρια να με βρούνε

Πες του να πάει (Ροκ Μπαλάντα)

Στίχοι: Βασίλης Γιαννόπουλος, μουσική: Χριστόφορος Κροκίδης, εκτέλεση: Βασίλης Παπακωνσταντίνου

Ποιος είν' αυτός, που μπαίνει ανάμεσα μας
και με το ζόρι ν' αμαρτήσεις προσπαθεί
ποιος είν' αυτός που λέει παιδιά του τα παιδιά μας
και με το μέλλον τους ζητάει ν' ασχοληθεί
ποιος είν' αυτός που λέει παιδιά του τα παιδιά μας
πες του αγάπη μου να πάει να να να να...

Εγώ για σένα λιώνω
αυτός να μας τρελάνει προσπαθεί
εγώ για σένα λιώνω
πες του να φύγει και να πάει να να να να...

Ποιος είν' αυτός που μπαίνει ανάμεσα μας
και σαν κατάσκοπος μας παρακολουθεί
ποιος είν' αυτός που λέει δικά του τα δικά μας
και στο κρεβάτι μας ζητάει να κοιμηθεί
ποιος είν' αυτός που λέει δικά του τα δικά μας
πες του αγάπη μου να πάει να να να να...

Λαϊκό Τραγούδι

Το λαϊκό τραγούδι και η ιστορία του

Βασισμένο πάνω στις μουσικές φόρμες του ρεμπέτικου, το σύγχρονο λαϊκό τραγούδι γεννιέται στις αρχές της δεκαετίας του 50, όταν ο Μανώλης Χιώτης προσθέτει μια τέταρτη χορδή στο μπουζούκι και ο Βασίλης Τσιτσάνης ρυθμίζει το κούρδισμα του μπουζουκιού σύμφωνα με τις δυτικές αρμονίες. Από το σημείο εκείνο, το Λαϊκό τραγούδι αναπτύσσεται και σε δυτικές αρμονικές φόρμες (τα ματζόρε και τα μινόρε), που ξεφεύγουν από τους δρόμους του ρεμπέτικου, **και ο στίχος του δεν μιλάει πια μόνο για τους καημούς της προσφυγιάς αλλά για τον έρωτα, τα κοινωνικά προβλήματα, τις χαρές της ζωής. Με τη μορφή αυτή, το λαϊκό τραγούδι μπαίνει στον Ελληνικό κινηματογράφο, βρίσκει πρόσβαση στο ραδιόφωνο, και σύντομα αναπτύσσει διαφορετικά είδη, όπως «βαρύ λαϊκό», «ελαφρολαϊκό», και πιο πρόσφατα «λαϊκοπόπ», με την προσθήκη και πιο ακραίων ανατολικών ή δυτικών στοιχείων, αλλά και σύγχρονων δυτικών οργάνων στην ενορχήστρωση, όπως synthesizers, sequencers, drum loops, rock κιθάρας. Σήμερα πια στο λαϊκό τραγούδι, το μπουζούκι δεν αποτελεί απαραίτητα το κύριο χαρακτηριστικό του ήχου του. Όμως ο πόνος της αγάπης και η χαρά της ζωής κυριαρχούν ακόμα στον στίχο του. Ενώ το δημοτικό παρουσιάζει τοπική (γεωγραφική) ποικιλομορφία, το λαϊκό έχει πανελλήνια ομοιομορφία. Είναι μουσική κλειστού χώρου (ταβέρνα) ενώ το δημοτικό είναι ανοιχτού χώρου (γιορτές, γάμοι, πανηγύρια). Η γλώσσα του είναι η απλή, ζωντανή, ομιλούμενη γλώσσα του λαού, χωρίς επιτηδευμένες λέξεις και εκφράσεις, σε αντίθεση προς πολλά ελαφρά τραγούδια της εποχής που επιδίωκαν επιδεικτικά τις ξένες λέξεις και την «ξενική» προφορά...Όπως και το ρεμπέτικο, το λαϊκό υπήρξε «απαγορευμένος καρπός» για πολλά χρόνια. Αντιμετώπισε μεγάλη εχθρότητα, κατασυκοφαντήθηκε και περιφρονήθηκε και εξακολουθεί και σήμερα ακόμα να είναι συστηματικά αγνοημένο και υποτιμημένο, όπως και ολόκληρη η μουσική μας παράδοση. Από μια «καθωσπρεπική» νοοτροπία, που, προσανατολισμένη μονόπλευρα στην μουσική της Δύσης, επιμένει να ντρέπεται για ό,τι ελληνικό. Ως επίσης και από τους φανατικούς «καθαρούς» υποστηρικτές του ρεμπέτικου, που μένοντας αυστηρά προσηλωμένοι στην εποχή του, θεωρούν το λαϊκό σαν «ξεπεσμό» του ρεμπέτικου. Λαϊκότερος εκφραστής της χρυσής περιόδου 1950-1970, του αστικού λαϊκού τραγουδιού υπήρξε ο αξέχαστος Γιώργος Ζαμπέτας.**

Αφιερωμένα στον Έρωτα

Στην υγεία της αγάριστης

Στίχοι: Γ. Σκλάβενας, μουσική: Πάνος Καπίρης, εκτέλεση: Αλέκος Ζαζόπουλος

Έφυγε μια μέρα ξαφνικά δίχως να μου πει ούτε μια λέξη

Έπρεπε να το `χα φανταστεί πως με την καρδιά μου ήρθε να παίξει

Στην υγεία της αγάριστης που δεν άξιζε τόσο

και μπορούσα για χάρη της την ζωή μου να δώσω

Στην υγεία της επόμενης που θα έχει αισθήματα

Στην υγεία της επόμενης που δεν ψάχνει για θύματα
Έφυγε μια νύχτα βιαστικά και την πίκρα μέσα μου έχει αφήσει
στο ποτό ζητώ παρηγοριά και ζητάω άλλη να τη σβήσει
Στην υγεία της αγάριστης που δεν άξιζε τόσο
και μπορούσα για χάρη της την ζωή μου να δώσω
Στην υγεία της επόμενης που θα έχει αισθήματα
Στην υγεία της επόμενης που δεν ψάχνει για θύματα

Αφιερωμένα σε κοινωνικά προβλήματα

Αχ Πατρίδα μου

Στίχοι: Νεκτάριος Μπήτρος, μουσική: Χρόνης Ιερόπουλος, εκτέλεση: Άντζελα Δημητρίου

Τώρα κατάλαβα τα χρόνια μου πως χάλαγα
όταν με στέλνανε σχολείο να σπουδάσω.
Με υποσχέσεις που δεν είχανε αντάλλαγμα
θέλαν κι εγώ μία ψυχή να εξαγοράσω.

Αυτοί τα λόγια τα μεγάλα που φονάζουνε
πολιτικοί και γαλονάδες και λαμόγια
έχουνε μάθει τις ζωές μας να ρημάζουνε,
θέλουν να ζουν στα ρετιρέ κι εμείς στα υπόγεια.

Αχ, πατρίδα μου, θύμα σε κάνανε,
σε ξεπουλήσανε και σε πεθάνανε.
Αυτοί οι σωτήρες σου που δήθεν νοιάζονται
σου κλέβουν όνειρα και τα μοιράζονται.

Εγώ ταξίδεψα στο άπειρο και άντεξα

από φουρτούνες κι από μπόρες να περάσω.

Πήρα τον πόνο αγκαλιά μου και τον κράτησα

μήπως μπορέσω και τα λάθη τους ξεχάσω.

Αχ, πατρίδα μου, θύμα σε κάνανε,

σε ξεπουλήσανε και σε πεθάνανε.

Αυτοί οι σωτήρες σου που δήθεν νοιάζονται

σου κλέβουν όνειρα και τα μοιράζονται.

Αφιερωμένα στις χαρές της ζωής

Γλέντα τη ζωή (Τι τα θέλεις τα λεφτά;)

Στίχοι: Βασίλης Παπαδόπουλος, μουσική: Γιάννης Παπαϊωάννου, Ψηλός, Πατσάς,

εκτέλεση: 1.Ελένη Βιτάλη 2.Κατερίνα Στανίση

Τι τα θέλεις τα λεφτά; Να τα κάψεις, τι τα θες;

Τα λεφτά είναι δανεικά χέρια αλλάζουν τακτικά

να τα κάψεις, τι τα θες μήπως τα 'χες κι από χθες;

Γλέντα τη ζωή, γλέντα τη ζωή

όλοι δύο μέτρα παίρνουν γη

Τα λεφτά είναι δανεικά χέρια αλλάζουν τακτικά

να τα κάψεις, τι τα θες μήπως τα 'χες κι από χθες;

Ελληνικό Rock

Rock and roll

Η Rock and roll εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο στη δεκαετία του 1950 και του '60, εισέρχεται στην Ελλάδα στα μέσα της δεκαετίας του '60. Ελληνική εκτελεστές στον τομέα της ροκ συμπεριλαμβανομένου του Jimi Quidd (Jimmy Χατζηδημητρίου, αργότερα μέλος των The Dots και παραγωγός για τους Bad Brains), και ο Παύλος Σιδηρόπουλος, ο πιο σημαντικός εκπρόσωπος της ελληνικής folk-rock και της ροκ. Η ελληνική ροκ

ξεκίνησε στις αρχές του 1960 με τη δημιουργία των διαφόρων αγγλόφωνων συγκροτημάτων pop-rock, όπως οι The Forminx, The Idols και οι The Olympians. Στα τέλη της δεκαετίας του εξήντα σχηματίστηκαν οι Aphrodite's Child, μία από τις πιο σημαντικές και επιτυχημένες ελληνικές ροκ μπάντες: με το άλμπουμ τους It's Five O'Clock (1969) πέτυχαν παγκόσμια φήμη. Μια άλλη πτυχή της ελληνικής ροκ στα τέλη της δεκαετίας του 1960, κυκλοφόρησε το πρώτο άλμπουμ του Διονύση Σαββόπουλου, ο οποίος συνδύασε την ελληνική λαϊκή μουσική με ροκ στοιχεία.

Magic De Spell

Οι Magic De Spell δημιουργήθηκαν το 1980 σαν Punk συγκρότημα και υπάρχουν μέχρι και σήμερα.

Το μουσικό και ιδεολογικό ιδίωμα της μπάντας μπορεί να πει κανείς ότι κολυμπά σα καρυδότσουφλο στο ροκ με όλες τις φράξιες του (και όχι μόνο). Από τη πρωτόγονη επιθετικότητα του Punk τις σκοτεινές Gothic, New Wave, περιηγήσεις, τις ανεξάρτητες σκηνές, μέχρι το Hip Hop, και τις ξεδιάντροπες αλλά επιτυχημένες βουτιές στα άδυτα του λεγόμενου «έντεχνου», ανοίγοντας δρόμο στη νέα ροκ προσέγγιση στο πολιτικό στίχο που τους καθιέρωσε.

Εμένα οι φίλοι μου (στίχοι: Κατερίνα Γώγου, μουσική: Magic de Spell)

Εμένα οι φίλοι μου είναι μαύρα πουλιά

Που κάνουν τραμπάλα στις ταρατσες ετοιμόρροπων σπιτιών

Εξάρχεια, Πατήσια, Μεταξουργείο, Μετς

Κάνουν ό,τι λάχει

Πλασιέ τσελεμεντέδων κι εγκυκλοπαιδειών

Φτιάχνουν δρόμους κι ενώνουν ερήμους

Διερμηνείς σε καμπαρέ της Ζήνωνος

Επαγγελματίες επαναστάτες

Παλιά τους στρίμωξαν και τα κατέβασαν

Τώρα παίρνουν χάπια και οινόπνευμα να κοιμηθούν

Αλλά βλέπουν όνειρα και δεν κοιμούνται

Εμένα οι φίλοι μου είναι μαύρα πουλιά

Εμένα οι φίλες μου είναι σύρματα τεντωμένα

Εμένα οι φίλες μου είναι σύρματα τεντωμένα

Στις ταράτσες παλιών σπιτιών

Εξάρχεια, Βικτώρια, Κουκάκι, Γκούζη

Που πάνω τους έχετε καρφώσει εκατομμύρια σιδερένια μανταλάκια

Τις ενοχές σας

Αποφάσεις συνεδρίων, δανεικά κοστούμια, σημάδια από καύτρες

περίεργες ημικρανίες, απειλητικές σιωπές

Κολπίτιδες...

Ερωτεύονται ομοφυλόφιλους...

Τριχομονάδες...

Καθυστέρηση...

Το τηλέφωνο...

Σπασμένα γυαλιά...

Το ασθενοφόρο...

Κανείς...

Εμένα οι φίλοι μου είναι μαύρα πουλιά

Εμένα οι φίλες μου είναι σύρματα τεντωμένα

Κάνουν ό,τι λάχει

Όλο ταξιδεύουν οι φίλοι μου

Γιατί δεν τους αφήσατε σπιθαμή για σπιθαμή

Οι φίλοι μου ζωγραφίζουν με μαύρο χρώμα

Γιατί τους ρημάξατε το κόκκινο

Γράφουν σε συνθηματική γλώσσα

Γιατί η δική σας μόνο για γλύψιμο κάνει

Οι φίλοι μου είναι μαύρα πουλιά

Και σύρματα

Στο λαιμό σας

Στα χέρια σας

Οι φίλοι μου...

Εμένα οι φίλοι μου είναι μαύρα πουλιά

Εμένα οι φίλες μου είναι σύρματα τεντωμένα

Βασίλης Παπακωνσταντίνου

Γεννήθηκε στις 21 Ιουνίου 1950 στο χωριό Βάστας Αρκαδίας κοντά στη Μεγαλόπολη. Τα παιδικά του χρόνια τα πέρασε εκεί (έως τα 7 του) και μερικές εμπειρίες του απ' αυτά τις έκανε τραγούδια, όπως τη "Σφεντόνα". Στα 12 του χρόνια πήρε την πρώτη του κιθάρα. Αργότερα συμμετείχε σε διάφορα συγκροτήματα της εποχής όπου έκανε και τα πρώτα του μουσικά βήματα. Το πρώτο του συγκρότημα, με το οποίο τραγουδούσε σε Ιταλικό στίχο σε διάφορα κλαμπ, το ονόμασε Crosswords.

Φοβάμαι (Στίχοι: Αντρέας Πανταζής, Μουσική: Γιάννης Ζουγανέλης)

Μπροστά σου τα φώτα μιας πολιτείας

που περιμένει τις ανασκαφές...

Και τα κλουβιά με τα καναρίνια που κοιμούνται βαλμένα στη σειρά...

Κι εγώ που δεν έμαθα ακόμα ποιος είμαι

ένας κουρασμένος σκοπός, χωρίς προοπτική...

Και συ που σε λίγο θα σβήσεις

ένα από τα φώτα, για να κοιμηθείς με κάποιον που μου μοιάζει...

Έτσι που τα σίδερα του κλουβιού

να χαθούν για μια στιγμή, μέσα στο σκοτάδι...

Φοβάμαι όλα αυτά που θα γίνουν για μένα χωρίς εμένα...

Τα ρούχα μου παλιώσανε και δεν αντέχουν

τρύπες στα γόνατα από τις υποκλίσεις

τσέπες ξηλωμένες απ' τα κέρματα

χαλασμένα φερμουάρ, χάσκουν χρεοκοπία

Το κορμί μου μελανιασμένο

μες το κρύο σαν λάθος
που δεν το παραδέχεται κανένας
γυρνάει και ζητά τη ζεστασιά σου
Φοβάμαι όλα αυτά που θα γίνουν για μένα χωρίς εμένα...
Τα τσιμέντα σου καινούρια
με έπιπλα λουστραρισμένα
Και μάρμαρα λευκά
μια γυαλάδα που στραβώνει
και δε σ' αφήνει χώρο να σταθείς
και μόνο εγώ απ' όλα εκεί μέσα σαπίζω σαν σε αρχαίο τάφο
Σκευή παραστάσεις βρέθηκαν εκεί
εκτός από εμένα, που σε κρύπτη μυστική
ψάχνω ακόμη να σε βρω να με αναστήσεις

Φοβάμαι όλα αυτά που θα γίνουν για μένα χωρίς εμένα...

Τα ρούχα μου παλιώσανε και πέφτουν
σαν χρεοκοπημένες κυβερνήσεις...
Γέρασα μ' ένα παιδικό παντελονάκι
και το πλοίο δε φάνηκε ακόμη...
Σε σφίγω πιο πολύ γιατί κρυώνω
το κορμί μου δρόμος, που εκτελούνται δημόσια έργα
κομπρεσέρ μ' ανοίγουν και με κλείνουν...
Τράβα λίγο τη κουρτίνα να με δεις
έγινα διάδρομος για στρατιωτικά αεροπλάνα
Και το μυαλό μου, αποθήκη, για ραδιενεργά κατάλοιπα...
Μέτρα ασφαλείας πήρανε, για την αναπνοή μου
και σε πολυεθνικό μονόδρομο, το μέλλον μου δώσαν αντιπαροχή

Φοβάμαι όλα αυτά που θα γίνουν για μένα χωρίς εμένα...

Έτσι ζω προκαταβολικά το παρελθόν μου
και με δυο γυμνά καλώδια για χέρια
αγκαλιάζω τα ψηλά σου volt για στερνή φορά
Φοβάμαι

Παύλος Σιδηρόπουλος

Ο Παύλος Σιδηρόπουλος (27 Ιουλίου 1948 - 6 Δεκεμβρίου 1990) ήταν ένας από τους σημαντικότερους εκπρόσωπους της Ελληνικής ροκ μουσικής σκηνής.

Ήταν δισέγγονος του Ζορμπά και ανηψιός της Ελλης Αλεξίου. Σε αυτές τις δύο διαφορετικές του ρίζες έβλεπε την αιτία της συνύπαρξης σε αυτόν του rocker και του σκεπτικιστή.

Η. (Στίχοι, Μουσική: Παύλος Σιδηρόπουλος)

Είναι μέρες που πατάω γερά
είναι μέρες που το νιώθω πως πεθαίνω
δεν ξέρω αν είναι πριν ή τώρα ή μετά
μα μέσα σε είκοσι λεπτά
σ' είδα να με μισείς,
σ' είδα να μ' αγαπάς και περιμένω

Φωνή του φίλου κατάντησε φτηνή
στην κρίση σου αλύπητα αφημένη
και κάπου υπάρχει μια αιώνια απειλή
σε σένανε μονάχα αφοσιωμένη

Είμαστε μόνοι εγώ και συ
κι ανάμεσά μας μια φωνή απελπισμένη
σ' ό,τι μισώ σ' ό,τι αγαπώ
είμαι εγώ, μα πίσω μου εσύ είσαι κρυμμένη

Του εγώ μου φίλε τα όσα στεγανά
διαλύθηκαν σε κάποια μαύρη φλέβα
σ' ένα μονόδρομο αγωνίας αλήθεια και ψευτιά
το ίδιο πρόσωπο σκοτάδι με τη μέρα

Παραμονεύει στη σκιά, με μια καρδιά και μια παντιέρα
είν' η ηρωίνη φίλε και ίσως να ξεχαστείς
μας λες πως την ελέγχεις
πως ξέρεις τι ζητάς και το γιατί

Θέλει χρυσάφι και κάποια υποταγή
αγάπη μεταχείριση στα μέτρα τα δικά της
είν' επικίνδυνη και θέλει προσοχή
θανάτου άγγελος σωματοφύλακάς της

Μα είναι γλυκιά, πολύ γλυκιά
μα είναι κλειστά τα περιθώριά της
και είναι αυτή, μονάχα αυτή
και δεν μπορεί κανένας, μα κανείς να την χορτάσει

Ένα φιξάκι φίλε δεν είναι παρά μια στιγμή
κι όμως μπορεί να γίνει μια ολόκληρη ζωή

Δημήτρης Πουλικάκος

Θεωρείται ένας από τους κυριότερους εκπροσώπους του ελληνικού ροκ. Ο δίσκος του "Μεταφοραί εκδρομαί ο Μήτσος" αποτελεί τον πρόδρομο της ελληνικής rock 'n roll δισκογραφίας. Η συναυλία του στα τέλη της δεκαετίας του '70 στου Ζωγράφου αποτελεί σταθμό στην ελληνική rock μουσική ιστορία

Έχουν κακούς σκοπούς (Στίχοι, Μουσική: Εξαδάκτυλος)

Μη τους πιστεύεις, ότι κι αν πουν

έχουνε όλοι κακούς σκοπούς
κι αν σε βρίζουν κι αν λυσσούν
πως του μυαλό μου το έχω αλλού
Πουλάνε φύκια για μεταξωτές κορδέλες
απόψε φεύγω λέγοντάς σου τρέλες
ψηχάλιζε, Μάρθα κι είχαμε κλειστές ομπρέλες
ναι, μη τους πιστεύεις, για μεταξωτές κορδέλες

Κι όταν την πόρτα αργά χτυπούν
με το χαμόγελο και με το "σεις"
δείξ'τους τα δόντια, να `χουν να πουν
φρόνιμα, πρόσεχε, μη ξεχαστείς

Πουλάνε φύκια για μεταξωτές κορδέλες
απόψε φεύγω λέγοντάς σου τρέλες
έβρεχε, Μάρθα κι είχαμε κλειστές ομπρέλες
ναι, μη τους πιστεύεις, για μεταξωτές κορδέλες

Το ξέρεις μωρό μου, πως θα σ' ενοχλούν
πολλά όμως δεν έχουμε, για να χαθούν
γι' αυτό κάν' το κορόιδο, λέγε το "ναι"
μιας κι άλλα λένε κι άλλα εννοούν

Γενιά Του Χάους

Οι «Γενιά Του Χάους», γνωστοί και ως ΓΤΧ, ήταν μια ελληνική [πανκ](#) μπάντα που δημιουργήθηκε το 1982. Ήταν τη δεκαετία του '80 που η underground μουσική σκηνή έκανε τα πρώτα της βήματα και άνοιγε το στόμα της απέναντι στην χούνωση και την πολιτική του πάσχοντα σοσιαλιστικού καπιταλισμού. Από τότε οι 20άρηδες έγιναν 40άρηδες και τα μικρά παιδιά, έφηβοι. Η Γενιά του Χάους, ένα από τα αντιπροσωπευτικά γκρουπς εκείνης της περιόδου, καυτηρίασε με τη μουσική και το στίχο της την μικροαστική κουλτούρα που βασιζόταν στην επιβίωση μέσω του ρητού «κάνε το κορόιδο και θα βρεις την άκρη σου»

Παπάδες, μπάτσοι, δικαστές, πολιτικοί, στρατιωτικοί,

όλοι αυτοί είναι ένοχοι και στο ειδώλιο εμείς
για το ποινικό αδίκημα που λέγεται ζωή.

Το μέλλον είναι φέρετρο κι η ανάσα στάχτη.
Κατάντησε η ζωή σκατά κι ο θάνατος φίλος.
Γενιά του χάους...

Πολλή τεχνολογία και εμάς μαστίζει η ανεργία.
Ο πόθος για ελευθερία έγινε αμαρτία.
Δεν υπάρχει εκτόνωση μοναχά ναρκωτικά.
Την θέση των ιδανικών την πήραν τα λεφτά.

Το μέλλον είναι φέρετρο κι η ανάσα στάχτη.
Κατάντησε η ζωή σκατά κι ο θάνατος φίλος.
Γενιά του χάους...

Χάσμα

Οι Χάσμα ήταν ένα μουσικό συγκρότημα της ελληνικής ανεξάρτητης punk rock σκηνής. Το συγκρότημα ξεκίνησε στον Πύργο το 1994.

Είναι πλέον γνωστοί και έξω από το χώρο της underground punk σκηνής καθώς πλέον αναγνωρίζεται από όλους η ποιότητα της μπάντας στιχουργικά και τεχνικά. Το συγκρότημα συνεχίζει τις ανεξάρτητες και αλληλεγγύης συναυλίες σε όλη τη χώρα.

Πλύση εγκεφάλου (Στίχοι, Μουσική: Χάσμα)

Αν ήξερες σε φέρανε σε αυτή τη ζωή
και δεν μπορούσες να τους εμποδίσεις
Με βάσανα σε έμπλεξαν δεν ήξερες γιατί
Δεν είχες τρόπο τον λόγο να ζητήσεις
Σου λένε τι κάνεις, πώς να φερθείς
το νόημα δεν το καταλαβαίνεις
Με πλύση εγκεφάλου να τους ευγνωμονείς

Θα μάθεις να μην επιμένεις
Μα τώρα φίλε ξέρεις πως πρέπει να πολεμήσεις
για αυτά τα σάπια ιδανικά, για να βρεις να χτίσεις
Το κράτος σε διατάζει σου τρώει τη ζωή,
με πλύση εγκεφάλου σε καθοδηγεί

Για το όνειρο μιας τέλειαις και δυνατής πατρίδας
σε διάταξαν να ζήσεις τη ζωή σου
Χωρίς να αντιμιλήσεις κανόνισε και συ
το σπίτι σου να γίνει η φυλακή σου
Να σέβεσαι την ηθική και τον περίγυρο σου
κεφάλι ποτέ να μην σηκώσεις
Τυφλά τον νόμο υπάκουσε το σύστημα
ποτέ να μην προδώσεις

Μα τώρα φίλε ξέρεις πως πρέπει να πολεμήσεις
αυτό το σάπιο σύστημα για πάντα να νικήσεις
το κράτος σε διατάζει σου τρώει τη ζωή
με πλύση εγκεφάλου σε καθοδηγεί

Δημοτικό Τραγούδι

Α} Κλέφτικο Τραγούδι

Τα κλέφτικα τραγούδια ως διακριτό είδος των επικών δημοτικών τραγουδιών πήρε το όνομά του από το περιεχόμενο των στίχων του. Σε ό,τι αφορά στον ελλαδικό χώρο τα κλέφτικα τραγούδια είναι δημιουργήματα μιας συγκεκριμένης περιόδου της Τουρκοκρατίας μετά τον 16ο αιώνα και στα θέματά τους διαφαίνεται η επαναστατική δράση των κλεφτών και των αρματολών. Στους στίχους εγκωμιάζεται η ζωή, τα κατορθώματα, η νικηφόρα μάχη ή ο ένδοξος θάνατός τους. Μολονότι αναφέρονται σε ιστορικά γεγονότα, δεν περιλαμβάνουν ακριβή διήγηση, ούτε προσήλωση σε συγκεκριμένα πρόσωπα. Εδώ οι ήρωες, σε αντίθεση από τα ακριτικά, δεν έχουν υπερφυσικές ικανότητες και είναι απλοί θνητοί. Στα ολιγόστιχα λιτά, χωρίς εξηγήσεις και περιγραφές περιστατικών, κλέφτικα τραγούδια η μετάβαση από την μια εικόνα στην άλλη γίνεται γρήγορα. Σε όλα σχεδόν απαντάται ζωντανός

διάλογος μεταξύ προσώπων, ενώ ενίοτε, όταν δεν υπάρχει δεύτερο πρόσωπο, ο δημιουργός εισάγει μια συμβατική εικόνα, ένα πουλί με ανθρώπινη λαλιά, μια κόρη, προκειμένου να παραχθεί ο διάλογος.

Β} Ακριτικά τραγούδια

Ακριτικά τραγούδια ονομάζονται τα δημοτικά τραγούδια που αναφέρονται στα κατορθώματα των Ακριτών, των φρουρών των ανατολικών συνόρων της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Τα ακριτικά τραγούδια είναι τα παλαιότερα ελληνικά δημοτικά τραγούδια που σώζονται και συγγενεύουν με το έμμετρο αφήγημα του 12ου αι., το γνωστό ως «Έπος του Διγενή Ακρίτα».

Η αναφορά των ακριτικών δημοτικών τραγουδιών ανάγεται στα βυζαντινά χρόνια, την εποχή που δημιουργήθηκαν τα θέματα ειδικότερα στη περιοχή του Ευφράτη, του Ταύρου και του Αντίταυρου (8ο - 9ο αιώνα), για την ασφάλεια των οποίων άκμαζε ο θεσμός των Ακριτών, εξ ου και η ονομασία τους. Η σύνθεση αυτών ανάγεται μεταγενέστερα (11ο - 12ο αιώνα), στον Πόντο, την Καππαδοκία και γενικότερα στη Μικρά Ασία. Μαρτυρία για την ύπαρξη ηρωικής ποίησης στο Βυζάντιο θεωρείται η αναφορά του Αρέθα, αρχιεπισκόπου Καισαρείας (9ος-10ος αι.) στους Παφλαγόνες ραψωδούς που τραγουδούσαν από σπίτι σε σπίτι. Το παλαιότερο σωζόμενο ακριτικό τραγούδι είναι το «Άσμα του Αρμούρη» που παραδίδεται σε χειρόγραφο του 15ου αι. Τα περισσότερα όμως ακριτικά που είναι γνωστά σήμερα είναι όψιμες καταγραφές, του 19ου ή και των αρχών του 20ου αι., και προέρχονται από τον Πόντο, την Κύπρο και την Κρήτη. Η παλαιότητα του υλικού των τραγουδιών γίνεται αντιληπτή από την μνεία των Σαρακηνών, της Συρίας και της Αραβίας και τα βυζαντινά ονόματα των ηρώων: Αλέξιος, Κωνσταντίνος, Θεοφύλακτος. Σε κάποιες από τις παραλλαγές όμως με την πάροδο του χρόνου προστέθηκαν και νεότερα ιστορικά στοιχεία, όπως η αναφορά στους Τούρκους και την άλωση της Κωνσταντινούπολης (παραδείγματα οι ποντιακές παραλλαγές *Του υιού του Ανδρόνικου*, όπου στους πρώτους στίχους, αντί για «Κουρσεύουν οι Σαρακηνοί, κουρσεύουν οι Αραβίδες», που υπάρχει στις άλλες παραλλαγές, λέγεται «Οι Τούρκ' όνταν εκούρσευαν την Πόλ', την Ρωμανίαν»).

Γ} Παραλογές

Παραλογές είναι τα τραγούδια με *πλαστή*, παραποιημένη υπόθεση, που δεν μεταφέρουν στον ποιητικό χώρο ένα απλό επεισόδιο αλλά περιγράφουν μια ολοκληρωμένη πράξη. Οι παραλογές και στην περίπτωση που περιγράφουν ένα πραγματικό γεγονός, το εμφανίζουν σαν μια οριακή, ακραία κατάσταση, όπου προβάλλεται το ουσιώδες ενώ απωθείται το τυχαίο.

Γενικότερα Είδη Ελληνικού Δημοτικού Τραγουδιού

Το ελληνικό δημοτικό τραγούδι ανάλογα με το θέμα του διακρίνεται στα ακόλουθα βασικά είδη:

1. Ακριτικό (π.χ. Ο Θάνατος του Διγενή) 2. Κλέφτικο (π.χ. Μανα μου τα κλεφτοπουλας) 3. Ιστορικό 4. Θρησκευτικό 5. Παραλογή (π.χ. το Γεφύρι της Άρτας) 6. Νανούρισμα 7. Ταχτάρισμα 8. Λάχνισμα 9. Ερωτικό 10. Γαμήλιο 11. Ξενιτιάς 12. Γιορταστικό 13. Μοιρολόγι 14. Γνωμικό 15. Σατιρικό 16. Βαϊτικό

Κλέφτικο Δημοτικό Τραγούδι

Τα Κλεφτόπουλα

Μάνα μου τα, μάνα μου
τα κλεφτόπουλα τρώνε
και τραγουδάνε, άιντε
πίνουν και γλεντάνε.

Μα ένα μικρό μα ένα μικρό
κλεφτόπουλο δεν τρώει,
δεν τραγουδάει, βάι
δεν πίνει δε γλεντάει.

Μόν' τ' άρματα,
μόν' τ' άρματά του κοίταζε,
του τουφεκιού του λέει:

Γεια σου Κίτσο μου λεβέντη,
πόσες φορές, πόσες φορές
με γλίτωσες απ' των εχθρών
τα χέρια κι απ' των Τούρκων
τα μαχαίρια

Ακριτικό Δημοτικό Τραγούδι Ο Θάνατος του Διγενή

Ο Διγενής ψυχομαχεί κι γη τονε τρομάσσει.
Βροντά κι αστράφτει ο ουρανός και σείετ' ο απάνω κόσμος
κι ο κάτω κόσμος άνοιξε και τρίζουν τα θεμέλια
κι η πλάκα τον ανατριχιά, πώς θα τονε σκεπάσει,
πώς θα σκεπάσει τον αϊτό, τση γης τον αντρειωμένο.

Σπίτι δεν τον εσκεπάζε, σπηλιά δεν τον εχώρει,
τα όρη εδιασκέλιζε, βουνού κορφές επήδα,
χαράκι αμαδολόγανε και ριζιμιά ξεκούνειε.
Στο βίτσιμα `πιανε πουλιά, στο πέταμα γεράκια,
στο γλάκιο και στο πήδημα τα `λάφια και τ' αγρίμια.
Ζηλεύει ο Χάρος, με χωσιά μακρά τονε βιγλίζει,
κι ελάβωσέ του την καρδιά και την ψυχή του πήρε.

Τρίτη εγεννήθη ο Διγενής και Τρίτη θα πεθάνει.
Πιάνει καλεί τους φίλους του κι όλους τους αντρειωμένους.
Να `ρθει ο Μηνάς κι ο Μαυραϊλής, να `ρθει κι ο γιος του Δράκου,
να `ρθει κι ο Τρεμαντάχειλος, που τρέμει η γη κι ο κόσμος.

Κι επήγαν και τον ήβρανε στον κάμπο ξαπλωμένο.
Βογκάει, τρέμουν τα βουνά, βογκάει, τρέμουν οι κάμποι.

"Σαν τι να σ' ήβρε Διγενή και θέλεις να πεθάνεις;"
"Φίλοι, καλώς ορίσατε, φίλοι κι αγαπημένοι,
συχάσατε, καθίσατε κι εγώ σας αφηγιέμαι.

Της Αραβίνας τα βουνά, της Σύρας τα λαγκάδια,
που εκεί συνδυό δεν περπατούν, συντρείς δεν κουβεντιάζουν,
παρά πενήντα κι εκατό και πάλε φόβον έχουν
κι εγώ μονάχος πέρασα, πεζός κι αρματωμένος,
με τετραπίθαμο σπαθί, με τρεις οργιές κοντάρι.
Βουνά και κάμπους έδειρα, βουνά και καταράχια,
νυχτιές χωρίς αστροφεγγιά, νυχτιές χωρίς φεγγάρι.

Και τόσα χρόνια που `ζησα `δώ στον απάνω κόσμο,
κανέναν δεν φοβήθηκα από τους αντρειωμένους.
Τώρα είδα έναν ξιπόλητο και λαμπροφορεμένο,
που `χει του ρίσου τα πλουμιά, της αστραπής τα μάτια,
με κράζει να παλέψουμε σε μαρμαρένια αλώνια
κι όποιος νικήσει από τους δυο να παίρνει τη ψυχή του."

Κι επήγαν και παλέψανε στα μαρμαρένια αλώνια
κι όθε χτυπάει ο Διγενής, το αίμα αυλάκι κάνει
κι όθε χτυπάει ο Χάροντας, το αίμα τράφο κάνει.

Συμπεράσματα

Σε γενικότερα πλαίσια η ελληνική μουσική επηρέασε και επηρεάστηκε. Το κάθε είδος ελληνικής μουσικής εκπροσώπησε τις πεποιθήσεις μιας συγκεκριμένης ομάδας ανθρώπων, όπως των Ελλήνων της ξενιτιάς ή της εξαγριωμένης και επαναστατικής νεολαίας.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ομάδα του Α1 του 2^{ου} ΓΕΛ Αμαλιάδας

«Τα Χαλασμένα Χερούλια»

Παρουσιάζει την εργασία με θέμα:

“Από το παραδοσιακό τραγούδι στο
HipHop”

Μέρος τρίτο: Συνέντευξη με καθηγητή
παραδοσιακών χορών

Ανδριόπουλος Κωνσταντίνος

Βασιλακοπούλου – Τράπαλη Ιωάννα

Βλαχοχριστοπούλου Παναγιώτα

Αναστοπούλου Γλυκερία

Αντωνόπουλος Νίκος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....σελ. 38
Πρόλογος.....σελ. 39-43
Μεθοδολογία Έρευνας.....σελ. 44
Συνέντευξη.....σελ. 44-46
Συμπεράσματα.....σελ. 47

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ομάδα μας είχε ως θέμα την εξέλιξη από τα παραδοσιακά τραγούδια στο hip-hop, για αυτό το λόγο όλα τα μέλη μαζί προσπαθήσαμε να δράσουμε κατάλληλα. Το βασικότερο σημείο της εργασίας μας στηρίζεται σε μία συνέντευξη που πήραμε από το χοροδιδάσκαλο του Λαογραφικού Πολιτιστικού Συλλόγου «Οι Ρίζες», ο οποίος ήταν δεκτικός και πρόθυμος να μας απαντήσει σε πολλές ερωτήσεις που αφορούσαν το θέμα της εργασίας μας. Επίσης και κάποια μέλη της ομάδας συγκέντρωσαν πληροφορίες για το παραδοσιακό τραγούδι όπως και για το σύγχρονο. Οι εργασίες μας τελειώνουν με τη δημιουργία ενός βίντεο που περιέχει στοιχεία που αφορούν την εξέλιξη των τραγουδιών στις μέρες μας.

Ξεκινάμε αυτήν την ερευνητική εργασία ανιχνεύοντας αρχικά τους εαυτούς μας και την σκέψη μας σχετικά με τη μουσική. Τα μέλη της ομάδας μας διατύπωσαν τις απόψεις τους αναφορικά με το τι είναι και τι σημαίνει η μουσική για τον καθένα ή καθεμία από εμάς.

«Η μουσική είναι ένα είδος τέχνης, ανήκει στις Καλές Τέχνες. Είναι ένα ταξίδι... ένα όνειρο... Είναι οι αναμνήσεις που έχει ο καθένας και ένας τρόπος έκφρασης της διαφορετικότητας και της προσωπικότητας μας. Ακόμα αποτελεί εξωτερικευση συναισθημάτων μάς καθιστά κοινωνούς ιδεολογίας, αντλώντας στοιχεία της καθημερινότητας, ενώ συγχρόνως μπορεί να λειτουργήσει και σαν όχημα ζωής και τα βιώματά μας καθορίζουν απόλυτα τη σχέση μας με την μουσική».

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Δημοτική ή παραδοσιακή μουσική είναι η μουσική του λαού, δηλαδή, η μουσική που δημιουργείται από αυτόν, για να εκφράσει σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο τον ψυχισμό των μελών του, να τονίσει την χαρά, τη λύπη και το ηθικό τους, να μετατρέψει σε ήχο το μυστήριο των τελετών του και να κρατήσει στη συλλογική μνήμη το μύθο και την ιστορία. Η παραδοσιακή μουσική μεταφέρεται μέσω της προφορικής παράδοσης, είναι ανώνυμη και ο χρόνος δημιουργίας των τραγουδιών της, σχετίζεται συχνά με τον παραδοσιακό πολιτισμό καθώς και με το λόγο, την πολιτισμική ταυτότητα και με το χορό.

Τα μουσικά όργανα που συνήθως συνεργάζονται για να αποδώσουν την παραδοσιακή μουσική είναι το κλαρίνο, το βιολί, το ντέφι, το λαούτο, το σαντούρι και πολλά ακόμη.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΡΑΓΟΥΔΙ

Το ελληνικό **δημοτικό τραγούδι** ως λογοτεχνικό είδος αντλεί το υλικό του από την προφορική λογοτεχνική παράδοση, αυτήν που αναπτύσσεται από την ανάγκη που έχει κάθε άτομο και γενικότερα κάθε λαός να εκφράσει τα συναισθηματικά του και ψυχικά φορτία, τα ιδανικά του, τους πόνους και τις χαρές του, ακόμα τις εντυπώσεις και τις σκέψεις του μέσα στην ευκολομνημόνευτη ποίηση.

Ως παράδοση ή θρύλος αναφέρεται η μυθική προφορική αφήγηση, άμεσα συνδεδεμένη με δεδομένο τόπο, χρόνο και πρόσωπα. Οι φανταστικές επινοήσεις αλληλοσυμπλέκονται με ιστορικά ή προϊστορικά στοιχεία της προφορικής παράδοσης και το ακροατήριο τις αποδέχεται συνήθως ως αληθινές. Το αποτέλεσμα της συνδυαστικής εκφοράς του λόγου είναι η συναισθηματική φόρτιση όχι μόνο του υποκειμένου που δρα αλλά και του ακροατηρίου. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται ο υποβλητικός χαρακτήρας της αφήγησης και η πίστη στο περιεχόμενό της. Οι αναφορές σε

ορισμένο τόπο, χρόνο και πρόσωπο αποτελούν το ρεαλιστικό χαρακτήρα της παράδοσης, όπως συμβαίνει άλλωστε και στο δημοτικό τραγούδι. Ο γεωγραφικός χώρος, οι περιγραφές από την καθημερινότητα της κοινοτικής ζωής ή χρηστικά αντικείμενα, όπως η βρύση, ο μύλος, ο βράχος, το γεφύρι, η στάμνα, το δακτυλίδι, ή η βέρα, το μαντήλι, κ.ά. «αποδεικνύουν» την εγκυρότητα του συμβάντος που περιγράφεται. Στα παραδοσιακά δημοτικά τραγούδια διακρίνουμε στοιχεία που σχετίζονται με την κοινωνική, θρησκευτική και υλική ζωή των Ελλήνων.

Εξίσου κοινό σημείο της παράδοσης και του δημοτικού τραγουδιού είναι η αναγωγή της αφητηρίας τους σε βαθύτερες ρίζες. Έτσι τα θέματα και τα μοτίβα των δημοτικών τραγουδιών, όπως και της παράδοσης, πέρασαν στα νεότερα σημερινά τραγούδια.

Κοινοί είναι στις περισσότερες των περιπτώσεων και οι λόγοι που οδηγούν στη δημιουργία των τραγουδιών και της λαϊκής παράδοσης. Τόσο τα ιστορικά γεγονότα όσο και καθαρά ψυχολογικές δομές στην ατομική και τη συλλογική λειτουργία, είναι ικανές να προκαλέσουν την αυθόρμητη λυρική δημιουργία. Το δημοτικό τραγούδι, με την έννοια της απρόσωπης ποιητικής και μουσικής δημιουργίας, αντιστοιχεί στο κοινωνικό στρώμα της πατριάς. Στον κοινωνικό καταμερισμό της εργασίας, σε μια ομάδα που χαρακτηρίζεται από την κλειστή αγροτική οικονομία, υπάρχει ο τραγουδιστής, ο άνθρωπος που φτιάχνει το τραγούδι, χωρίς ωστόσο να έχει τη συνείδηση δημιουργού.

Η συλλογικότητα είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα και των δύο ανωτέρω ειδών της προφορικής λογοτεχνίας. Κατά τη δημιουργία των παραδόσεων, όπως και των δημοτικών τραγουδιών, ο δημιουργός συνθέτει αυτό που αργότερα μετουσιώνεται σε πνευματικό προϊόν της κοινότητας. Καθώς το τραγούδι μοιράζεται, στην πραγματικότητα μεταβάλλεται σε συνθετικό έργο ολόκληρων γενεών. Η ομήγυρη και η κοινωνική πραγματικότητα αναπλάθει και αναπροσαρμόζει την παράδοση, όπως άλλωστε και ο καθένας που τραγουδάει το τραγούδι και το αλλάζει, είτε γιατί δεν το θυμάται, είτε γιατί το προσαρμόζει στη δική του ψυχική ιδιοσυγκρασία⁴, εξ ου και οι διάφορες παρατηρούμενες παραλλαγές.

Τα φανταστικά και καθ' υπερβολή στοιχεία που παρουσιάζουν και τα δύο είδη καταλήγουν σε υποβλητικό αφηγηματικό χαρακτήρα και ενδυναμώνουν την πίστη στο περιεχόμενό τους. Στο σημείο αυτό αξιοσημείωτη διαφορά εντοπίζεται στην αδυναμία των προσώπων της παράδοσης κατά τις αναμετρήσεις τους με το υπερφυσικό στοιχείο και την παθητική υποταγή τους. Διαφορετικός εμφανίζεται ο κεντρικός χαρακτήρας τόσο των ακριτικών τραγουδιών, όσο και των κλέφτικων που δε γνωρίζει και δεν επιθυμεί συμβιβασμούς στη δράση του.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του δημοτικού τραγουδιού, με τα οποία και χαρακτηρίζεται ως τέτοιο συνοψίζονται στα ακόλουθα εννιά:

1. Η ανωνυμία του δημιουργού. Ο δημιουργός και συνθέτης του δημοτικού τραγουδιού παραμένει άγνωστος.
2. Η απροσδιοριστία του ακριβούς τόπου προέλευσης. Μπορεί να είναι γνωστός ο τόπος αναφοράς, όχι όμως ο ακριβής τόπος σύνθεσης.

3. Η απροσδιοριστία του ακριβούς χρόνου σύνθεσης. Μπορεί να είναι γνωστός ο χρόνος αναφοράς όχι όμως ο ακριβής χρόνος σύνθεσης.
4. Η λαϊκή έκφραση ακολουθώντας τοπικά ιδιώματα. Το δημοτικό τραγούδι αποδίδεται πάντα με το χρονικά τοπικό γλωσσικό ιδίωμα.
5. Ο λαϊκός ψυχισμός, όπως αυτός εκδηλώνεται στη ζωή.
6. Οι παρατηρούμενες παραλλαγές. Όσες περισσότερες παραλλαγές παρατηρούνται τόσο περισσότερο φέρεται καταξιωμένο.
7. Η απόδοση σε τραγούδι και όχι ποίημα. Το δημοτικό τραγούδι δεν απαγγέλλεται.
8. Το ζωντανό ύφος και η ρεαλιστική περιγραφή, και τέλος
9. Το χαρακτηριστικό μέτρο. Ο ιαμβικός δεκαπεντασύλλαβος (πολιτικός στίχος) κυριαρχεί απόλυτα. Ακολουθούν, με μεγάλη διαφορά, ο ιαμβικός δωδεκασύλλαβος και ο τροχαϊκός στίχος. Η ομοιοκαταληξία σπανίζει, κάποιες φορές είναι συμπτωματική και είναι απαραίτητη μόνο στα λιανοτράγουδα.

Το ελληνικό δημοτικό τραγούδι ανάλογα με το θέμα του διακρίνεται στα ακόλουθα βασικά είδη:

1. Ακριτικό (π.χ. Ο Θάνατος του Διγενή)
2. Κλέφτικο (π.χ. Μάνα μου τα κλεφτόπουλα)
3. Ιστορικό
4. Θρησκευτικό
5. Παραλογή (π.χ. το Γεφύρι της Άρτας)
6. Νανούρισμα
7. Ταχτάρισμα
8. Λάχνισμα

Έτσι σιγά σιγά από το δημοτικό περάσαμε στο σύγχρονο και μοντέρνο τραγούδι. Το μοντέρνο τραγούδι αφορά όλα τα στυλ σύγχρονου τραγουδιού όπως το pop, rock, jazz, έντεχνο, metal alternative, το hip hop και γενικά όλο το σύγχρονο ελληνικό και ξενόγλωσσο ρεπερτόριο των διαφόρων σύγχρονων μουσικών στυλ.

Το **Έντεχνο τραγούδι** εμφανίζεται στα τέλη της δεκαετίας του 1950 - αρχές δεκαετίας του 1960 με πρωτεργάτες τους: Μάνο Χατζιδάκι, Γιάννη Μαρκόπουλο, Θάνο Μικρούτσικο, Σταύρο Ξαρχάκο, Διονύση Σαββόπουλο.

Ο όρος "Έντεχνο-λαϊκό" περιέχει δύο αντιφατικές έννοιες, δηλωτικές του διχασμού του Νεοέλληνα

ανάμεσα στην λαϊκή παράδοση και τον δυτικό προσανατολισμό. Ο Μίκης Θεοδωράκης ορίζει το Έντεχνο λαϊκό τραγούδι ως: «ένα σύγχρονο σύνθετο μουσικό έργο τέχνης που θα μπορεί να αφομοιωθεί δημιουργικά από τις μάζες». Αφετηρία της προσπάθειας αυτής είναι ο «Επιτάφιος» (1958, σε ποίηση Ρίτσου), για τον οποίο ο Θεοδωράκης αναφέρει: «δεν είναι τίποτε άλλο παρά το πάντρεμα ανάμεσα στη σύγχρονη ελληνική μουσική και στη σύγχρονη ελληνική ποίηση».

Ως αποτέλεσμα δημιουργείται μια παράδοση μελοποιημένης ποίησης που ονομάζεται «Έντεχνο τραγούδι». Διαφέρει από το λαϊκό κυρίως στο στίχο, αλλά και στη μουσική (ενορχήστρωση, ύφος). Ο χαρακτήρας του είναι περισσότερο δυτικός όσον αφορά στα συνθετικά μέσα, δεν έχει όμως καμία σχέση με τη φόρμα του δυτικοευρωπαϊκού ρομαντικού και μεταρομαντικού έντεχνου τραγουδιού Λιεντ (Lied). Το ελληνικό Έντεχνο τραγούδι αποκτά γρήγορα μεγάλη απήχηση στις πλατιές μάζες, φαινόμενο πραγματικά σπάνιο για τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Σε αυτό συνέβαλε και ο ενεργός πολιτικός ρόλος του συγκεκριμένου είδους κατά τη περίοδο της δικτατορίας.

Μερικά χαρακτηριστικά της παράδοσης αυτής του Έντεχνου λαϊκού τραγουδιού είναι:

1. Οι κύκλοι τραγουδιών: δίσκοι με ενότητες τραγουδιών που ακολουθούν μια ενιαία κεντρική ιδέα. Πρόκειται για μελοποιημένη ποίηση σύγχρονων – κυρίως Ελλήνων – ποιητών ή στιχουργών.
2. Καθιέρωση του λαϊκού τραγουδιστή και του λαϊκού μουσικού οργάνου (μπουζούκι) ως αυθεντικών εκφραστών του γνήσιου ποιητικού πάθους.
3. Νέα μορφή επικοινωνίας με το κοινό με την καθιέρωση της λαϊκής συναυλίας σε ανοικτούς ή ειδικά διαμορφωμένους χώρους, με μαζική συμμετοχή.

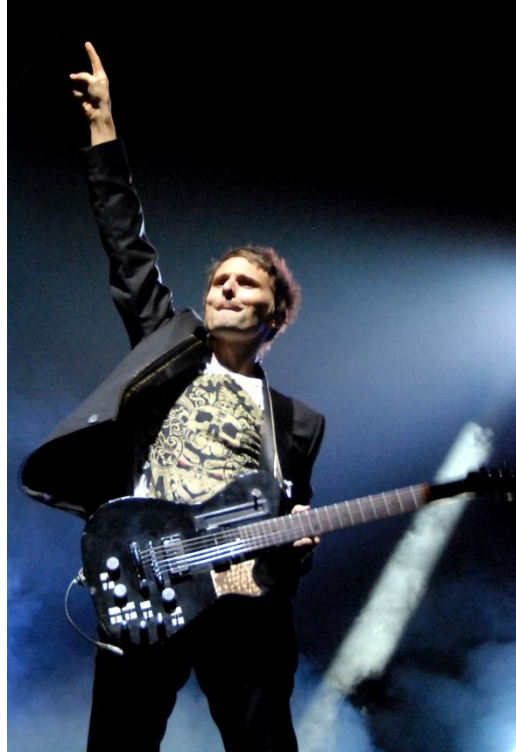

Rock

Η μουσική ροκ (**rock**) στο σύνολό της, αποτελεί ένα είδος δημοφιλούς μουσικής που χαρακτηρίζεται συνήθως από έντονο ρυθμό. Ο όρος ροκ στη μουσική, χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα είδη που προέκυψαν από την εξέλιξη του είδους του RockandRoll. {και από ευδιάκριτη, χαρακτηριστική μελωδία φωνητικών η οποία συνοδεύεται συνήθως από ηλεκτρικές κιθάρες, ηλεκτρικό μπάσο και ντραμς.

Πολλές φορές χρησιμοποιούνται και ηλεκτροφόρα όργανα, όπως πιάνο ή συνθεσάιζερ. Εμφανίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1950 στην Αμερική και είχε ως βάση την τεχνοτροπία του Rhythm and Blues και το ρυθμό του Rock and Roll των αφροαμερικάνικων κοινοτήτων των Ηνωμένων Πολιτειών, καθώς και το rockabilly, που ουσιαστικά ήταν η έκφραση των λευκών μέσω των προαναφερθέντων ειδών αφροαμερικανικής προέλευσης.

Η **Rock** είναι ιδιαίτερα δημοφιλής και στην Ελλάδα. Συγκροτήματα όπως οι **Τρύπες**, τα **Ξύλινα Σπαθιά**, **Στέρεο Νόβα**, **Πυξ Λαξ** και οι σύγχρονοι **Raining Pleasure** έχουν καθιερωθεί στο μουσικό ρεπερτόριο τα τελευταία χρόνια!

Hip Hop

Το Χιπ Χοπ (**Hip-Hop**) δεν είναι ένας είδος μουσικής ή ένα είδος χορού, αλλά μία κουλτούρα που αποτελείται από 4 στοιχεία:

1. Ραπ (**Ο στίχος**)
2. Μπι-Μπόϊνγκ (**Ο χορός** - ευρέως γνωστός ως **Μπρέικ Ντανς**)
3. Djing (**Η μουσική**)
4. Γκραφίτι (**Η εικόνα**)

Το **Χιπ Χοπ** αναπτύχθηκε σε υποβαθμισμένες περιοχές των ΗΠΑ, όπως το Μπρονξ στη Νέα Υόρκη και σε άλλες μεγάλες πόλεις όπου υπήρχε μεγάλη ανεργία και φτώχεια. Τα 4 στοιχεία δεν αναπτύχθηκαν την ίδια χρονική στιγμή αλλά

σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Στον Ελλαδικό χώρο, ιδιαίτερος γνωστός στον χώρο της HipHop είναι μουσικά σχήματα όπως οι **Βήτα Πεις**, **Ανώνυμος Συγγραφέας**, **Modus Vivendik**.α!

Heavy metal

Το Χέβι Μέταλ -αναφέρεται κοινότερα ως **Metal** - είναι μουσικό είδος και κατατάσσεται ως παρακλάδι της Ροκ μουσικής. Αναπτύχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του '60 - αρχές '70 και οι ρίζες του

εφορμούν από την Μπλουζ και το Ψυχεδελικό ροκ. Τα μουσικά σχήματα που θεωρούνται ως πρωτόλεια στο Χέβι Μέταλ δημιούργησαν ένα βαρύ ήχο εστιασμένο στην κιθάρα, στο μπάσο και σταντραμς, έχοντας ως χαρακτηριστικό την έντονη παραμόρφωση στον ήχο της ηλεκτρικής κιθάρας καθώς και τα γρήγορα σόλο. Στην Ελλάδα ουσιαστικά η HeavyMetalμουσική εδραιώθηκε με την ίδρυση των **RottingChrist** από τους Σάκη και Θέμη Τόλη!

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Επιλέξαμε ως ομάδα να πάρουμε συνέντευξη από έναν έμπειρο χοροδιδάσκαλο με πολυετή καριέρα ως επαγγελματίας χορευτής που πλέον δραστηριοποιείται στην πόλη μας και εργάζεται στον Λαογραφικό Πολιτιστικό Σύλλογο «οι Ρίζες». Πιστεύουμε πως ένα πρόσωπο που ασχολείται επαγγελματικά με την δημοτικό τραγούδι θα μας προσφέρει χρήσιμες πληροφορίες για την συνέχεια της έρευνας μας πάνω στην παραδοσιακή και σύγχρονη μουσική. Επισκεφθήκαμε τον κ. Χρυσανθακόπουλο Θεόδωρο στον χώρο εργασίας του και του θέσαμε ο καθένας από μερικές ερωτήσεις (πάνω στην καριέρα του και την σύγχρονη μουσική) τις οποίες είχαμε συνθέσει από πριν. Ο κύριος Χρυσανθακόπουλος απαντούσε πρόθυμα και ύστερα εμείς καταγράφαμε τα λεγόμενα του χρησιμοποιώντας ένα πρόχειρο σημειωματάριο .

Συνέντευξη

- 1) -Πόσα χρόνια εργάζεσθε στο χώρο αυτό που συνδυάζει αρμονικά την κίνηση δηλαδή το χορό με τη μουσική και την έκφραση;
Απ:Εργάζομαι ως χοροδιδάσκαλος 16 χρόνια ενώ ως χορευτής 25.
- 2) - Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε σε αυτό το επάγγελμα;
Απ:Η αγάπη μου για την παράδοση ενώ συγχρόνως και τα βιώματα που είχα σαν άτομο ήταν οι λόγοι που με παρότρυναν να ξεκινήσω αυτό το επάγγελμα.
- 3) -Έχετε μετανιώσει ποτέ που ασχοληθήκατε με το χώρο της τέχνης και ιδιαίτερα με την παραδοσιακή μουσική που στις μέρες μας παρουσιάζει μία τάση εξαφάνισης;
Απ:Όχι, αντιθέτως η παρακμή αυτή μου δίνει κουράγιο και δύναμη να συνεχίσω να ασχολούμαι με τη μουσικοχορευτική μας παράδοση που σήμερα βάλλεται από ξενόφερτες ιδέες και αντιλήψεις.
- 4) -Πόσα τμήματα παραδοσιακών χορών υπάρχουν στη σχολή σας και άτομα ποιας ηλικίας συμμετέχουν κυρίως σε αυτά;
Απ:Υπάρχουν 10 τμήματα χορού στα οποία συμμετέχουν άτομα ηλικίας τριών έως και 70 χρονών.

5) -Έχετε παρατηρήσει τα τελευταία χρόνια μείωση των παιδιών που επιλέγουν να ασχοληθούν με την παραδοσιακή μουσική και αν ναι σε τι πιστεύετε ότι οφείλεται αυτή η αποστροφή των νέων παιδιών για την παράδοση;

Απ:Ναι, έχουν μειωθεί σημαντικά ίσως και γιατί οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί δεν προτρέπουν τα παιδιά να ενημερωθούν και να ασχοληθούν με την παράδοση, αλλά αντιθέτως τα παροτρύνουν να ασχοληθούν με άλλα είδη μουσικής και χορών πέρα από την παράδοση επηρεάζοντας τα έτσι με ξενόφερτες ιδέες και αντιλήψεις.

6) -Δικαιολογείτε εσείς ως ειδικός του δημοτικού τραγουδιού την στροφή αυτή των νέων προς τα μοντέρνα είδη μουσικής;

Απ: Δεν μπορούμε να το δικαιολογήσουμε. Τα παιδιά και οι μεγάλοι επηρεάζονται σημαντικά από τα Μ.Μ.Ε. που καθημερινά προβάλλουν ξενόφερτες ιδέες πάνω στη μουσική και το χορό ξεχνώντας με αυτόν τον τρόπο την παράδοση, αν σκεφτεί κανείς ότι καθημερινά στην τηλεόραση και στους ραδιοφωνικούς σταθμούς προβάλλεται και ακούγεται κατά ένα μεγάλο ποσοστό μόνο η ξένη μουσική.

7) -Πιστεύετε όσον αφορά την ποιότητα ότι η μοντέρνα μουσική μπορεί να ανταγωνιστεί τη δημοτική;

Απ:Όχι, εννοείται πως δεν υπάρχει μέτρο σύγκρισης και δεν είναι τυχαίο πως πολλοί ξένοι μουσικοί και ερευνητές επισκέπτονται την πατρίδα μας και καταγράφουν την παραδοσιακή μας μουσική και παράδοση.

8) -Τι θα λέγατε και για τα δύο είδη μουσικής ως ειδικός στο χώρο της τέχνης; Πιστεύετε ότι και τα δύο είδη έχουν να προσφέρουν στο σύγχρονο άνθρωπο;

Απ:Ναι, σίγουρα έχουν να προσφέρουν. Πρωταρχικό ρόλο παίζει η μουσική μας κόπο να ασχοληθεί κάποιος.

9) -Τι πιστεύετε ότι αντικατοπτρίζει η δημοτική μουσική και κατ'επέκταση οι παραδοσιακοί χοροί;

Απ:Η δημοτική μας μουσική αναφέρεται στους αγώνες και στις θυσίες των Ελλήνων για ελευθερία ενώ παράλληλα υμνεί τον έρωτα, την αγάπη, το θάνατο και την ξενιτιά.

10) -Πιστεύετε ότι υπάρχει τρόπος να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον των νέων να ασχοληθούν με την παραδοσιακή μουσική και αν ναι εσείς τι θα προτείνατε;

Απ:Η προβολή της παράδοσης μέσω της εκπαίδευσης (π.χ.διδάσκοντας μαθήματα παραδοσιακού χορού, τραγουδιού και μουσικής) και μέσω των Μ.Μ.Ε θα ήταν ίσως η καλύτερη μέθοδος έτσι ώστε τα νέα παιδιά να ασχοληθούν με την παράδοση.

11) -Μερικοί ισχυρίζονται ότι η αύξηση της επιθετικότητας μεταξύ των νέων και κυρίως των εφήβων οφείλεται σε κάποια νέα είδη μουσικής όπως το hip-hop και το heavy metal. Εσείς πιστεύετε ότι η μοντέρνα μουσική επηρεάζει τον τρόπο συμπεριφοράς των νέων στις μέρες μας και αν ναι με ποιόν τρόπο συμβαίνει αυτό;

Απ:Η όλη παρουσίαση αυτής της μουσικής ειδικά μέσω της τηλεόρασης μας μεταδίδει μια διαφορετική νοοτροπία και μέσω αυτής έναν διαφορετικό τρόπο ζωής η οποία έχει ως

αποτέλεσμα την επιθετική συμπεριφορά των εφήβων. Αντιθέτως η παραδοσιακή μουσική όπως προαναφέραμε εξυμνεί την ανδρεία, τον ηρωισμό και την παλικαριά.

12) -Πιστεύετε πως τα νέα παιδιά έχουν μέλλον στο χώρο αυτό της παραδοσιακής μουσικής και των παραδοσιακών χορών;

Απ: Τα νέα παιδιά θα έχουν μέλλον εάν και μόνο γονείς και εκπαιδευτικοί θυμηθούν τις ρίζες τους και το μεταδώσουν αυτό στα παιδιά τους ώστε να μην χαθεί η πολιτιστική μας ταυτότητα γιατί αν χαθεί αυτή θα χαθούμε και σαν Έλληνες.

13) -Εσείς τι θα λέγατε σε ένα παιδί που θέλει να ακολουθήσει το επάγγελμα σας και να γίνει χοροδιδάσκαλος;

Απ: Εγώ θα τον συμβούλευα πρώτα απ' όλα να σεβαστεί και να εκτιμήσει την αξία της παράδοσης και μετά αν το θέλει πολύ να ασχοληθεί με το χώρο αυτό.

14) -Τέλος θα ήθελα να σας προσκαλέσω να μας δώσετε κάποιες συμβουλές σχετικά με τον τρόπο που θα μπορούσαμε να ασχοληθούμε με το δημοτικό τραγούδι αλλά κάπως να βάλουμε στη ζωή μας και τα δύο είδη μουσικής χωρίς το ένα να ακυρώνει το άλλο.

Απ: Θα πρέπει να επισκεφτείτε χώρους παραδοσιακής μουσικής και χορού, ενώ παράλληλα θα πρέπει να διαβάζετε βιβλία που έχουν να κάνουν με την παράδοση. Για τον κάθε Έλληνα η παραδοσιακή μουσική και ο χορός είναι η αλφαβήτα του και αφού γίνουν γνώστες αυτών μπορούν να ασχοληθούν και με άλλα ξενόφερτα είδη μουσικής τα οποία θα πρέπει να είναι σωστά επιλεγμένα.

***επισημάνση από τον συνεντευξιζόμενο**

«Δεν είναι τυχαίο ότι πολλές σπουδαίες προσωπικότητες της Ευρώπης είπαν πως δεν πρέπει οι Έλληνες να γίνουν Ευρωπαίοι, αλλά οι Ευρωπαίοι Έλληνες!»

Συμπεράσματα

Φτάνοντας λοιπόν στο τέλος της εργασίας μας καλούμαστε να παραθέσουμε τα συμπεράσματα από αυτή μας την έρευνα. Έχοντας λοιπόν λάβει υπόψιν μας την ιστορική εξέλιξη της μουσικής στον Ελλαδικό χώρο και το πώς έχουν αλλάξει οι μουσικές προτιμήσεις των νέων αλλά και των ανθρώπων γενικότερα παρατηρούμε μία αποστροφή από κάθε τι που θυμίζει παράδοση. Πιο συγκεκριμένα η νέα γενιά στις μέρες μας προτιμά να καταφύγει σε πιο εκσυγχρονισμένα ακούσματα παρά να γνωρίσει την παραδοσιακή μουσική η οποία είναι συνδεδεμένη με τις ρίζες του. Ο άνθρωπος σήμερα έχει αποξενωθεί από την μουσικοχορευτική του παράδοση αφού όλοι οι φορείς τον παροτρύνουν να ασχοληθεί και να ενημερωθεί για άλλα ξενόφερτα είδη μουσικής.

Όλοι όμως θα αναρωτιόμασταν γιατί άραγε σκόπιμα ξεχνάμε όλα αυτά που μας ενώνουν μεταξύ μας που δεν είναι τίποτα άλλο από τους ήχους της δημοτικής και παραδοσιακής μουσικής που συνοδεύουν τον άνθρωπο απ' τα πολύ παλιά χρόνια. Σε αυτό το ερώτημα δεν μπορούμε να δώσουμε μια ακριβή απάντηση γιατί από τη φύση μας επηρεαζόμαστε από ότι προβάλλεται γύρω μας και προσπαθούμε να προσαρμοστούμε στα δεδομένα της σύγχρονης εποχής. Αυτό όμως σίγουρα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την αποστροφή αυτή. Συνοψίζοντας λοιπόν είναι καλό να ερχόμαστε σε επαφή και να γνωρίζουμε καινούρια είδη μουσικής που πιθανόν αντικατοπτρίζουν την προσωπικότητα μας και τις συνήθειες της σύγχρονης κοινωνίας. Όμως επιβάλλεται να μην ξεχνάμε την παραδοσιακή μουσική και κατ'επέκταση την πολύτιμη πολιτισμική μας ταυτότητα.

Μέρος τέταρτο

***Οι μουσικές προτιμήσεις των νέων
σήμερα.***

Μια έρευνα με ερωτηματολόγια στους μαθητές του 2^{ου} Λυκείου Αμαλιάδας

ΟΜΑΔΑ: «Power Rangers»

Βαρδακαστανης Μαρίνος

Βασιλόπουλος Κωνσταντίνος

Βυθούλκα Έρση

Γαλάρης Θωμάς

Γεωργοπούλου Σοφία

Γιαννόπουλος Θεόδωρος

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	σελ. 50
Μεθοδολογία Έρευνας.....	σελ. 50
Αποτελέσματα.....	σελ. 50-51

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ερευνήθηκαν οι μουσικές προτιμήσεις των νέων ηλικίας 15-17 ετών και η σχέση που έχουν με τη μουσική, δηλαδή οι ώρες που αφιερώνουν στην ακρόαση της μουσικής, τους λόγους για τους οποίους την ακούν και το αν ασχολούνται οι ίδιοι με κάποιο μουσικό όργανο .Επιπλέον , ερευνήθηκε ο τρόπος ενημέρωσής τους και οι παράγοντες που τους επηρεάζουν στην επιλογή της μουσικής που ακούν .Η ερευνα στοχεύει στην καταγραφή των μουσικών προτιμήσεων των νέων, οι οποίες είναι ενδεικτικές της ψυχολογίας και των απόψεων που διαμορφώνουν κατά την πιο κρίσιμη ηλικία τους, την εφηβεία Αυτό συμβαίνει γιατί τα διαφορετικά είδη μουσικής αντικατοπτρίζουν τα αισθήματα και τις αντιλήψεις διαφορετικών ειδών ανθρώπων .Μπορούμε να καταλάβουμε το πόσο δυνατός είναι ο δεσμός τους μέσα από τις ώρες που αφιερώνουν και το αν οι ίδιοι μαθαίνουν κάποιο μουσικό όργανο για να καλλιεργήσουν τη δημιουργικότητά τους . Τέλος τα αποτελέσματα της έρευνας δεν μπορούν να γενικευθούν διότι δεν υπήρχε η δυνατότητα επιλογής ενός τυχαίου δείγματος από πολλές διαφορετικές περιοχές , συνεπώς το δείγμα θα παρουσιάζει ομοιογένεια σε ορισμένα χαρακτηριστικά του αφού το σύνολό του αποτελείται από τους μαθητές της Α΄ Λυκείου του 2^{ου} Γενικού Λυκείου Αμαλιάδας.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στην ερευνητική εργασία ασχοληθήκαμε με τα αποτελέσματα από την έρευνα που διεξήχθη στο 2^ο Γενικό Λύκειο Αμαλιάδας με θέμα τις μουσικές προτιμήσεις των νέων .Σκοπός της έρευνάς μας είναι η διερεύνηση των μουσικών προτιμήσεων των εφήβων και το δείγμα της έρευνάς μας αποτελείται από 36 μαθητές του σχολείου μας. Αφού συντάξαμε τα ερωτηματολόγια ,τα μοιράσαμε στους μαθητές της Α΄Λυκείου ,κατά την ώρα του διαλείμματος ,ενώ μέλη της ομάδας μας ήταν παρόντα σε όλη τη διάρκεια της συμπλήρωσής τους ,για να απαντούν σε απορίες των μαθητών. Τα αποτελέσματά της έρευνάς μας τα επεξεργαστήκαμε και είναι τα εξής:

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα αγόρια είναι 20 ,τα κορίτσια 16 σε ηλικία από 13-18χρονών.

1)Μουσική στον ελεύθερο χρόνο

Παρατηρήθηκε ότι οι ερωτηθέντες οι οποίοι είναι 36 ακούν μουσική στον ελεύθερο τους χρόνο ,με διαφοροποιήσεις στο χρόνο που αφιερώνει ο καθένας .

2)Ωρες ενασχόλησης με τη μουσική

Οι 26 δήλωσαν ότι ακούν μουσική από 1-3 ώρες και οι 10 ακούν πάνω από 3 ώρες.

3)Μέσο που ακούτε μουσική

Οι μαθητές απάντησαν ότι ακούν μουσική από το ραδιόφωνο, το youtube, το κινητό, το mp3 και τον υπολογιστή.

4)Μουσική ανάλογα με τη διάθεσή σας

Οι 31 απάντησαν ΝΑΙ και οι 5 ΟΧΙ .

5)Ελληνικά και Ξένα τραγούδια

Οι 6 προτιμούν να ακούν Ελληνικά ,οι 10 Ξένα και οι 19 και τα δύο.

6)Αγαπημένο είδος μουσικής

Οι μαθητές απάντησαν ότι τα αγαπημένα είδη μουσικής είναι electro,hip hop, pop, trap, deep house, bubster, rock, rap, r&b, baroque,ελληνικά, λαϊκά και έντεχνα.

7)Διάβασμα ακούγοντας μουσική

Οι 20 απάντησαν ΝΑΙ ΚΑΙ ΟΙ 16 ΟΧΙ.

8)Η μουσική περνάει κάποια μηνύματα

Οι 34 απάντησαν ΝΑΙ και οι 2 ΟΧΙ

9)Ασχολείστε με μουσικό όργανο

Οι 6 απάντησαν ΝΑΙ και οι 30 ΟΧΙ.

10)Πρότυπα από το χώρο της μουσικής

Οι 13 απάντησαν ΝΑΙ και οι 23 ΟΧΙ

11)Η μουσική επηρεάζει τη ζωή σας

Οι 7 απάντησαν λίγο και πολύ, οι 20 αρκετά και οι 22 καθόλου.

12)Ένα τραγούδι το επιλέγετε με βάση :

Οι 21 απάντησαν μουσική ,οι 13 στίχους και 1 τον τραγουδιστή.

13)Οι προτιμήσεις σας επηρεάζονται από κάποιους παράγοντες

Οι 20 απάντησαν παρέες, οι 2 οικογένειες, ο 1 ΜΜΕ και οι 12 άλλοι.

14)Πως αποκτάτε τα τραγούδια που σας ενδιαφέρουν

Οι 26 απάντησαν διαδίκτυο, 1 μουσικό κατάστημα, οι 5 φίλοι και οι 4 άλλο.

Πηγές

http://www.musicportal.gr/art_song_music/

<http://www.mantinada.gr/music/poetry/80-erotokritos/351-erotokritos>

[http://www.lyrics85.com/702470/γιάννης-χαρούλης/ερωτόκριτος-\(live\)](http://www.lyrics85.com/702470/γιάννης-χαρούλης/ερωτόκριτος-(live))

http://www.stixoi.info/stixoi.php?info=Lyrics&act=details&song_id=4466

<http://el.wikipedia.org/wiki/>

<http://www.patakis.gr>

<http://www.odyssey.com.cy/>